

DOMOLJUB

Izhaja vsak žetrik. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). Posamezno številko se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 20.

V Ljubljani, dne 16. maja 1912.

Leto XXV.

Ženske na kmetih.

Večkrat se je že izprožila misel, koliko več trpe naše kmečke gospodinjice v sedanjih dneh kakor nekdanj. Nihče temu ne more resno ugovarjati. Dela je več, ženskih pomočnic gospodinjam pa vedno manj. Vse trpi pri tem: napredek v gospodarstvu je nemogoč, če je preobložena tista moč, ki tri vogle podpira; najvažnejše reči, ki morajo biti opravljene, se morejo opraviti samo po vrhu. Snaga, ki drži po konci zdravje v družini ne more najti tiste skrbi, katero potrebuje; kuha se opravi mimogrede, ker gospodinja ne utegne; vzgoja otrok mora ostati pri teh razmerah ob strani. Kaj naj pa rečemo o umni živinoreji, ki toliko zahteva ravno od gospodinjice? Kaj o povzdigi petrotninstva, sadjarstva, mlekarstva, kolikor je odvisno od ženskega dela? Vse to visi v zraku in čaka. Dobra volja nič ne pomaga, če ni ljudi za delo. In če se to omenjamo, da se mlade deklice doma ob takih razmerah ne morejo naučiti, kar bi nujno potrebovale v svojih prihodnjih dneh, da se ne navadijo ne kuhati, ne šivati in krpati in drugih potrebnih reči, in da pri vsem tem vsled prevelikega dela, premajhnega počitka in pretežkih skrbi, gospodinjice trpe na svojem zdravju in pregodaj izbirajo in umirajo, potem smo vsaj po večjem označili križevo pot naših gospodinjic.

Namesto nadaljnih besedi naj na vzgledu pokažemo, kam vodi ta reč, če ostane kmečki stan v svoji brezposelnosti, in če se še dalje razvije suženjski stan naših kmečkih mater in gospodinjic. V Ameriki ima samo dolar veljavo. Človek tam res samo toliko velja, kolikor plača. Zato pa vkljub temu, da ima tam kmet večjih pravic ka-

kor pri nas, vendarle kmečki stan propada. »Domoljub« je svoj čas že opisal, kako so v Ameriki določili stalne domove. Tam se odločena mera kmečkega posestva ne more razkosati in tudi ne vzeti nanjo posojila. Pri nas tega ni. Kmečki stan pa nazaduje tudi v Ameriki. Tam, kjer je denar za gospodarja, ni drugače mogoče. Če se tudi da na kmetih zaslužiti primeren zaslužek, če tudi zemlja nese, ni tam, kjer gre samo za denar, nobenega obstanka na kmetih. Denarja se hoče za to, da se več vžije. To pa na kmetih ni mogoče. Tam ni razkošnih veselje, ni gledišč, ni samopašnih priložnosti za vsakovrstno razuzdanost. Na kmetih more stalno zadovoljno živeti samo tak, kdor nima samo hrepenenja po bogastvu, marveč kogar tudi življenje na deželi samo na sebi veseli. Kmet, ki misli samo na denar, in nima nič veselja na svojem gozdu in polju, na živini, ki jo redi, na sadnem drevju, ki ga neguje, ne bo dolgo. Prva priložnost ga odpiše po svetu. Zato se pa ni čuditi, da je v Zedinjenih državah, na katere mislimo, ko govorimo o Ameriki, že 60 milijonov ljudi po mestih, medtem ko samo 31 milijonov prebiva na kmetih.

Pa še nekaj! Ženska, ki ne mara kmečkega dela, tudi kmalu ni več voljna služiti za posla, magari v mestu. V tovarno hoče. Ravno te dni smo čitali v časopisih, da posredovalni urad v Novem Jorku naznanja, da je 100.000 ženskih poselskih služb praznih. Dasi se plačujejo po 25 do 30 dolarjev na mesec, vendar dekleta ne marajo tja, marveč si iščejo samo tovarniškega dela. To je tudi umljivo. V velikem mestu je ženski posel silno na slabem. Dela brez konca, pozno v noč, prijaznosti nobene, prostosti nič. Kmečka dekla, ki je v družini, kjer služi, kakor doma, je neprimerno srečnejša, kakor mestna ku-

harica, hišina, ali postrežnica. Slabo se zamenja v tem oziru veliko mesto z deželo. Zato pa vidimo strašne posledice. Iz mestnih ženskih poslov se dobivajo tiste nesrečne osebe, ki pozabivši vsak sram, s prodajo svojega poštenja preživljajo svoje vlačugarsko življenje. Zadnjo soboto smo čitali v dunajskih časopisih, da so se prejšnjo noč štirje ženski posli hoteli umoriti. Takih dogodkov prinaša dan za dnem.

Kaj torej? Gotovo je naša sveta dolžnost, da se potemtakem bolj pobrigamo za mladi ženski naraščaj na kmetih. Kmečko deklo mora dobiti veselje do kmečkega dela, se mora navzeti kmečkega ponosa in mora priti do prepričanja, da ga ni nad življenje na kmetih za telo in za dušo. Samo prisiljena, z žalostjo v srcu, če drugače ne gre, naj kmečko deklo išče službe in dela drugod. Zdaj, ko tako veselo duh napredka prešinja našo domovino, ko kmet dviga svojo trudo glavo v upanju, da svita zanj lepša zarja, se mora tudi ženska na kmetih napolniti s tem duhom, da se tudi ona, brez katere ne more biti stalnih uspehov, pridobi za delo za svobodno, srečnejšo domovino.

Dr. Šusteršič v avstr. delegaciji.

(Konec.)

Cuvaj.

Na Hrvaškem gospodari Cuvaj z modrostjo pandurja in z brutalnostjo briča v kraljevem imenu. Časi so resni! Kakšna morajo biti čustva v hrvaških srcih, ko vidijo, da danes njihovo domovino v kraljevem imenu tlačijo tisti, proti katerim so morali svoj čas s svojo zvestobo braniti kralja. Zvesti

se žrtvujejo, da bi se nezvestim ustreglo. Spominjamo se nesrečnega kralja, ki se je ob šumnih pozdravih ljudstva pokril z jakobinsko kapo, ki je pa kmalu potem ob šumni zadovoljnosti ljudstva izgubil svojo glavo. Dandanes ta reč ni tako nevarna; godi se brez krvi. Glej Norveško!

Ogrski nameni.

Kakšno zahvalo pa ima sivi kralj za to, da so mu izvalili dekret kraljevega komisarja: Ko je grof Stürgkh odgovoril na znano interpelacijo v državni zbornici, so ogrski listi v odgovor pisali: Kako si upa minister kritikovati to, kar je kralj naredil?

Ogrski oligarhi hočejo namenoma v dobrem hrvaškem ljudstvu zanetiti sovraštvo zato menda, da bi postavili prestol edino na »zgodovinsko zvestobo« Madjarov. Prestol naj bi postal njihova žoga. Kje je tu, ko gre za najvišje interese dinastije in monarhije, minister zunanjih reči in cesarske hiše?

Berchtold in Bren.

Svoj čas je živel Bren, ki je vrgel svoj meč na tehtnico. Grof Berchtold nima meča, in ko bi ga imel, bi nam ne imponiral, ker ni vojščak. Ima pa portfelj. Zakaj ni imel toliko poguma kakor avstrijski ministrski predsednik, ki je branil resnico in pravico? Grof Berchtold pa nima proti krivicam na Hrvaškem nobene besede. Zdi se, da nekatere ministre tare bleđi strah pred ogrskim parlamentom, ki je po svoji sestavi glede na zaostalo volivno pravico eden najmanjvrednih parlamentov v Evropi, ki ga je oberst Fabricius z enim migljajem razgnal. Od tega oligarhičnega parlamenta, ki predstavlja samo neko kliko, je treba apelirati na dobro, zvesto ogrsko ljudstvo, s katerim se homo lahko dogovorili. Grof Berchtold ne stori nič, dasi nam je nasilje na Hrvaškem v večjo škodo, kakor kaka izgubljena bitka.

Bulgarski protest.

Hvalil je Bulgarijo. Morda ga bo torej zanimalo, kako sodi Bulgarija o nas. Včeraj sem dobil iz Varne sledeče poročilo, ki ga, vestno prevedenega, tukaj prečitam.

»Mi meščani iz Varne, brez razlike političnega prepričanja, v velikem številu danes 15. (28.) aprila zbrani v salonu »Črnomorskega junaka« v svrhu protesta proti diktaturi na Hrvaškem, sklenemo z ozirom na to, da ima

1. suspenzija hrvaške ustave od strani ogrske vlade za cilj uničenje slovenskega duha, svobode in hrvaškega materinega jezika v tej posestrimski zemlji;

2. da je tako suženjstvo in zatiralna politika države, ki hoče biti pravna, urejena in kulturna, popolnoma nevredna;

3. da naše prosvetljeno stoletje takega brutalnega režima in odredb v Evropi ne dopušča, zlasti ne proti životvornemu in visoko kulturnemu narodu,

sledeče:

1. protestujemo najodločneje pred izobraženim svetom proti mažarskemu pritisku na Hrvate in proti brezpravnosti v Avstro-Ogrski;

2. izražamo svoje najtoplejše simpatije hrvaškemu bratskemu narodu v teh zanj tako težkih dneh in mu želimo odločnosti in boju in popolno zmago v njegovih narodnokulturnih težnjah;

3. pooblaščamo prezidij, da to resolucijo najširji javnosti izroči.

(Slede podpisi predsedstva in tajnikov.)

Skrajni čas.

Avstrija je bila poklicana rešiti nemško vprašanje. Ni ga rešila, rešilo se je pa proti nji. Avstrija je bila poklicana rešiti laško vprašanje. Ni ga rešila; rešilo se je pa proti nji. Avstrija je danes poklicana, da reši jugoslovansko vprašanje. Usodno je, ali se bo rešilo po nji, ali proti nji. Naj se ne zamudi dano trenutje, sicer bo prepozno. Jugoslovani gledajo polni pričakovanja, — ne v zaupanju, ker za zaupanje ni prav nobenega vzroka, — kaj pride. Grof Stürgkh je izpregovoril v avstrijski zbornici besede, ki so bile dejanje. Ministrski predsednik, ki tako govori, vé in računa s tem, da tarpejska pečina ni daleč. Taka beseda je dejanje. Mi to vemo, a hrvaško ljudstvo tega ne vé in hoče videti dejanja.

Ob teh razmerah mi ni mogoče glasovati za provizorij.

Na Dunaj na evharistični shod!

Mednarodni evharistični kongres na Dunaju se vrši, kakor znano, letošnjo jesen, in sicer v dneh od 10. do 15. septembra. Čas za priprave in priglaševanje se vedno bolj približava in zato se vrše predpriprave za ta shod že na vseh straneh. Kar se tiče slovenskih škofij, sta se v goriški in lavantinski škofiji že pred dalj časom osnovala pripravljalna odbora v ta namen; v Ljubljani pa se je osnoval velikonočni teden.

Predsednika temu odboru sta presvetli gospod knezoškof in deželni glavar gospod dr. Šusteršič.

Z ozirom na veliko važnost napovedanega slavlja je nujno potrebno, da se tudi »Domoljub« obširnejše peča s tem shodom. V naslednjem pošljemo torej nekaj najvažnejših navodil.

1. Kje in kdaj se je treba prigrasiti?

Kdor se hoče udeležiti kongresa na Dunaju, naj se prigrasi pri domačem dušnem pastirju in naj plača pristopnino, ki je trojna: 10 K ali 6 K ali 2 K. Kdor plača 6 K, bo imel iste ugodnosti kakor tisti, ki plača 10 K, le poročila ne dobi, ki bo v nemškem jeziku pisano. Kdor plača le 2 K, bo imel pristop k vsem prireditvam kongresa enega dne, ki si ga sama poljubno določi. Prigrasiti se je treba najkasneje do 6. junija, da bo mogoče dobiti na Dunaju po-

trebna stanovanja. Udeleženci iz Ljubljane naj se do istega dne oglase v Alojzišču na Poljanski cesti, v I. nadstropju, soba št. 27 med 10. in 12. uro dopoldne.

Častita duhovščina dobi te dni vpi-sovalne pole. Te pole je treba natančno napolniti. Določiti treba dneve, katere se hoče kdo udeležiti in to zlasti za slučaj, da plača le 2 K. Na prijave brez hkratu plačane pristopnine se ne sme ozirati. Priglašenci dobe po preteku nekaj časa vstopnice, ki so hkratu legitimacije za znižano vožnjo po železnici na Dunaj in nazaj.

Častita duhovščina je naprošena, naj ljudstvu v cerkvi in na shodih razlaga veliki pomen tega svetovnega kongresa. Do zdaj je bilo že 22 takih kongresov, in sicer v najslavnejših krajih na primer v Jeruzalemu, Rimu, Madridu itd. Človeštvo hoče na teh kongresih javno izpovedati svojo vero v pričujočnost Gospodovo. Poživiti hočemo med ljudstvom versko prepričanje. Poseben namen je pokazati pred vsem svetom, da je naša cerkev katoliška, to je za vse narode. S temi kongresi hoče sveta cerkev tudi pobratiti razne narodnosti. Ti kongresi so nekak praznik za vsa katoliška društva. Letošnji kongres pa ima še zgodovinski pomen, kakor smo že v listih naznanili.

2. Spored evharističnega shoda.

V torek, dne 10. septembra popoldne prihod in sprejem papeževega legata.

V sredo dne 11. septembra od 5. do 7. ure popoldne v stolnici sv. Štefana prvo slovesno zborovanje.

V četrtek dne 12. septembra od 10. do 12. ure predpoldne in od 2. do 4. ure popoldne posvetovanje odsekov v raznih cerkvah in prostorih. Od 5. do 7. ure zvečer drugo slovesno zborovanje v stolnici.

Prav tako bo tudi v petek dne 13. septembra od 10. do 12. ure predpoldne in od 2. do 4. ure popoldne posvetovanje odsekov in od 5. do 7. ure zvečer tretje slovesno zborovanje.

V soboto dne 14. septembra slovesno zborovanje od 11. do 1. ure. Popoldne spovedovanje.

V nedeljo dne 15. septembra od 10. do 1. ure slovesna procesija z Najsvetejšim iz stolnice sv. Štefana do dvora, tam sveta maša in blagoslov in potem vrnitev v stolnico. Vse dni od 12. do 15. septembra bodo po vseh dunajskih cerkvah svete maše in obhajanje vernikov. V stolnici sv. Štefana bo vsak dan ob osmi uri pontifikalna sv. maša.

Neposredno pred evharističnim kongresom bo od 6. do 10. septembra na Dunaju katehetski kongres. Razstava za cerkveno umetnost se otvori dne 7. septembra ob 11. uri. Vsi, ki bodo imeli pristopnico za evharistični kongres, bodo imeli v to razstavo vsaki dan od 9. ure predpoldne do 5. ure popoldne brezplačen pristop.

Ves čas evharističnega kongresa od 12. do 15. septembra bo Najsvetejši Zakrament razpostavljen v votivni cerkvi in v cerkvi salezijank.

Za posvetovanje nenemških narodov so določene posebne cerkve in prostori. **Za Slovence je določena frančiškanska cerkev blizu stolnice.** Po kongresu priredijo Dunajčani izlet v Marijino Celje.

Posebne sporede dobimo na Dunaju.

3. Razne ugodnosti.

Vsi, ki se udeležijo evharističnega kongresa, dobijo pravico do polovične cene na železnici. Znižane cene bodo veljale za čas od 5. do 22. septembra t. l. Ako se oglasi iz naše škofije zadostno število, naročimo poseben vlak in v tem slučaju bodo cene iste, a hitreje se bomo vozili. Upanje je tudi, da dobimo na Dunaju stanovanje prav poceni. O tem bomo še poročali, da bo vsakdo natančno vedel koliko denarja mora vzeti seboj.

Razen te ugodnosti daje pristopnica **brezplačno vstop** k raznim razstavam in muzejem na Dunaju na primer k razstavi cerkvene umetnosti, v dvorini muzej za umetnost in zgodovino, v prirodnoznanstveni dvorini muzej, v knežjo Lichtensteinovo galerijo slik, v zgodovinski muzej za umetnost in industrijo, v menažerijo v Schönbrunn, v vojaški arsenal in muzej, v zakladnico najvišje cesarske hiše itd. Cesarsko grobišče v kapucinski cerkvi bo dne 13. in 14. septembra za udeležence odprto.

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

Viharna seja.

Seja državnega zbora 7. t. m. bila je odmev dunajskih občinskih volitev. Pri teh volitvah so, kakor smo že poročali, soc. demokrati upali na velike uspehe. Dunajčani pa so se od zadnjih državnozbornih volitev spametovali in pustili soc. demokrate na cedilu, da in celo nemški nacionalci, kateri niso preveč svobodomiselnih, so bili proti njim. Ta poraz jih je tako razburil, da niso mogli zakriti svojega srca, ko se je šlo za odobritev mandata nemško-nacionalnega poslanca Seidela. Ta je bil izvoljen na Češkem v hudem vobitnem boju proti soc. demokratom, ki očitajo sedaj nacionalcem velike volilne sleparije. Ko je poročal poslanec Stölzel o tej izvolitvi, se je oglasil soc. demokrat Winarsky k besedi in hudo napadel nacionalce, ki jim je predbacival terorizem pri volitvah. Še huje je govoril na to soc. demokrat Seitz, ki je imenoval celo nacionalno stranko brezčasno in ministra Hochenburgerja zločinca. Razume se, da na to nacionalci niso molčali. Nastalo je zmerjanje kakor na cesti. Da poravnajo te prepire izvolili so

grajalni odsek. Temu se je posrečilo po daljšem trudu, da so se nasprotniki navidezno pobotali. — Pokazalo se je pri tem prepiru, da je nasprotje med nacionalci in soc. demokrati narastlo in da so se nacionalci začeli bližati krščanskim socialcem. Soc. demokratje pa so pokazali vso svojo surovost, kakor bi je ne mogli bolj na nobenem svojem shodu. — V isti seji je predsednik naznačil, da bo razpisana nadomestna volitev za poslanca Silbererja. Ta soc. demokrat je namreč naenkrat izginil pred nekaj meseci in še danes ni za njim ne duha ne sluha. Eni pravijo, da jo je popihal v Ameriko, drugi da se je ubil v gorah. Ker ga ni mogoče nikjer dobiti, bodo razpisane nove volitve v veliko nevoljo soc. demokratov.

Službena pragmatika.

Vsled draginje začela se je akcija za zvišanje uradniških plač, ki je dosegla lansko jesen vrhunec. Vlada je bila pripravljena izboljšati z dokladami uradniške plače, niso pa bili zadovoljni uradniki. Zahtevali so tudi izpremenjeni službeni red. Ker je vlada upala, da tako preneha za nekaj desetletij uradniška agitacija, je predložila res 29. novembra 1911 načrt službene pragmatike. Uradniški odsek je stvar potem predelal in poročevalec je sedaj predložil poročilo, ki obsega 165 strani. To morajo poslanci predelati in pregledati. Največ boja je bilo v odseku in bo tudi sedaj v zbornici pri paragrafu 31. in 32., ki govorita o združevanju. Uradniki hočejo popolno svobodo glede svojega delovanja izven službe, vlada pa se po pravici boji, da pelje to do anarhije, zato se odločno ustavlja.

Vseh državnih uradnikov in uslužbencev je 38 kategorij, 427.564 oseb, katerih plače znašajo v tekočem letu 763.047.000 K. Po vladnem načrtu bi se plače zvišale za 10.068.000 K, po odsekovem sedanjem načrtu pa za okrog 25 milijonov kron. Pokojnine presegajo že 100 milijonov.

Proračunski odsek.

V proračunskem odseku so se vendar srečno ognili nevarni pečini. Italijanska fakulteta, ki je strašila toliko časa, je odkazana posebnemu pododseku in tako vsaj za nekaj časa pozabljena.

Zanimivo je iz tega odseka dejstvo, da je odobril računске zaključke od leta 1894 do leta 1911. Toliko časa avstrijski parlament ni pregledal zaključkov računov, ki kažejo letno nad dve milijardi kron izdatkov! Pri pregledovanju pa so nekateri poslanci zasledili, da je parlament včasih manj dovolil, kakor pa so ministri izdali. Tako je menda minister Weiskirchner v imenu vlade kupil več delnic podonavske parobrodne družbe. To ni bilo pravilno, dasi državi koristi. Zato je sklenil odsek resolucijo, ki naroča vladi, da sme proračun le v najnujnejših slučajih prekoračiti pozneje pa višje izdatke naznaniti zbornici.

Bosanski odsek.

10. oktobra 1908 je avstrijski cesar proglasil Bosno in Hercegovino za svojo deželo. Leta 1909 je vlada predložila zbornici dotični načrt zakona, ki ga je odsek sedaj sprejel. Pri tej priliki je odsek sklenil, da izpregovori tudi besedo o državnopravnih, političnih in gospodarskih vprašanjih, ki so v zvezi z aneksijo Bosne. Ta vprašanja so namreč velike važnosti za vso monarhijo. Bosna tvori namreč še vedno zemljo zase; ni ne naša, ne ogrska. Vpliv pa je vedno večji z madžarske strani. Če nočemo, da postane Bosna madžarska, moramo se zato zanjo zavzeti z vso silo. Pri vprašanju glede na Bosno pa se bo sprožilo vprašanje dualizma in njegovi škodi za Avstrijo. Tako je s tem vprašanjem v zvezi cela vrsta drugih.

Reforma poslovnika.

Splošno in upravičeno je mnenje, da je zbornični poslovnik zastarel. Sestavljen je bil namreč v tistih časih, ko še niso poznali obstrukcije in njenega orožja, niso pa tudi poznali surovosti, s katerimi soc. demokrati in nacionalci smešijo parlament. Nekoliko je odpomogel nujni predlog Krek-Kramař, vendar je to samo mimogrede. Vlada je že predložila davno načrt reforme poslovnika, lotil pa se ga je v odseku sedaj posebno pridno poslanec Steinwender. Glavne nove določbe bi bile: O državnih pogodbah se vrši samo splošna razprava. V zbornici se zahteva gotovo število poslancev samo pri glasovanju in volitvah. Glede na interpelacije dobi predsednik svobodo, da jih zavrže. So pa tudi nekatere določbe, ki niso sprejemljive. Ko pride načrt v zbornici v razpravo, bomo o njem več poročali.

Dalmatinska železnica.

Pred tednom sta se avstrijska in ogrska vlada domenili o zgradbah nekaterih železnic. Med njimi je važna zgradba železnice, ki bo podaljšek belokranjske železnice čez Liko v Dalmacijo. Po dolgih prepirih so se Ogrsko končno obvezali, da zgrade železnični tir (200 km) od Ogulina do Knina, Avstrija pa zato Ogrm zgradi tir Bohumil-Košice (60 km), ki je za Ogrsko silno važen radi zveze z Nemčijo.

Delokrog ministrstev.

Leta 1907 je bilo ustanovljeno ministrstvo za javna dela. Prideljena so mu bila tudi obrtna vprašanja. Sedaj pa si vlada naenkrat zmislila, da se zopet vrne tehnično in gospodarsko pospeševanje obrtnih strok trgovinskemu ministrstvu. Ministrstvo javnih del bi dobilo v nekako zameno zgradbe vodnih cest, naučno ministrstvo muzeje za umetnost in industrijo ter za obrt. Proti temu vladnemu načrtu, ki ni umesten, so se poslanci uprli. Proti je govoril tudi Hrvat dr. Laginja, ki se je v dolgem govoru ozrl tudi na ogrske razmere.

HRVAŠKO VPRAŠANJE.

Najstarejši zastopnik razpuščene-ga hrvaškega sabora dr. Erazem Barčič je poslal poslancu Spinčiču na Dunaj brzojavko, v kateri se zahvaljuje poslancem Čingriji, Šusteršiču in drugim, ki so se zavzeli za hrvaška prava v avstrijski delegaciji. Začel se je radi te brzojavke v vladnem hrvaškem časopisju boj proti Barčiču, češ, da je s to zahvalo grešil proti političnemu dostojanstvu.

Dne 8. maja pa so se sešli v Opatiji divjši poslanci stranke prava. Ker je Cuvaj razveljavil shodni zakon in se zato niso mogli zbrati na Hrvaškem, so prišli zborovat v Istro. Pri tej priliki so se toplo zahvalili hrvaško-slovenskemu klubu za nastop v državnem zboru in naprosili dr. Šusteršiča, da zahvali tudi zastopnike drugih narodov, ki so se zavzeli za Hrvate.

Tudi ljubljanski občinski svet je izrazil na predlog zastopnikov S. L. S. simpatije Hrvatov v njihovem težkem boju. Nekoliko so oslabili vtis manifestacije liberalci, ki so pri tej priliki, kakor vedno, zabavljali čez naše poslance.

VOJNA.**Lahi zasedli otok Rhodos.**

Dne 5. t. m. so Lahi izkrcali pod poveljstvom generala Ameglia na turškem otoku Rhodos vojaške čete in osvojili po kratkih bojih z malo turško posadko cel otok. Vjeli so pa pri tej priliki nekaj turških vojakov in uradnikov, ki so jih poslali v Italijo. Laški listi so seveda vsi srečni veselja, ker upajo, da se sedaj sreča obrne in se vojska začne čisto na drug način. Sodi se, da Lahi zasedejo še nekatere otoke, kakor Chios, Lemnos itd., da Turkom zapro pot iz Carigrada v oddaljenejši dežele, posebno v Tripolis.

Otok Rhodos meri 1460 kvadratnih kilometrov in ima 30.000 prebivalcev; dve tretjini Grkov, 7000 Turkov, 2500 Judov in 250 drugih Evropejcev. Na Rhodosu ima naša država postajo parnikov in podkonzula.

LISTEK**Požigavec.**

(Dalje.)

III.

Zgodaj zjutraj je prišel na pogorišče sosed Gričar. S pomembnim nasmehom je stisnil Veseljaku roko: »No, sosed, tega bi si pa včeraj nihče ne bil mislil.«

»Nesreča je poceni, kaj hočemo, in pride kar čez noč.«

»No, saj tako velika pa nesreča vendar ni. Sedaj ne rabi stara podrtija niti novega temelja, niti nove strehe. Od zavarovalnice vas tudi ne morejo

izključiti. Skoraj bi rekel, da imate srečo, sosed.«

»Srečo, pravite! To vendar ni sreča, če človeku pogori hiša!«

»Kakor se vzame. Z denarjem, ki ga dobi človek od zavarovalnice, se lažje zida, kakor s praznimi rokami.«

»Toda vendar je boljše, če sploh ni treba zidati.«

»No, kar pustite to. Saj dobro vem, kaj je na stvari. Zidati ste bili na vsak način primorani. Saj ste včeraj sami tako govorili. V vasi ni nikogar, ki bi vam to zameril.«

»Zameril! Jaz vas ne razumem, sosed. Kaj bi mi pa imel kdo zameriti?«

Gričar ga je potolkel po rami. »To vendar, da ste pogoreli, dragi moj Veseljak. Pri tem vendar ni treba imeti mnogo slame v glavi, da človek vso stvar razume. Sicer pa, kakor rečeno, tega vam nihče ne bo jemal v zlo.«

»Toda Gričar, tega si vendar nisem sam kriv!«

»No, no,« je odvrnil kmet in zvito pomežikal z očmi.

Očetu Veseljaku se je obraz strašno zresnil. »Pa vendar ne mislite menda s tem reči, da — — —?«

Oni se je nasmejal. »Prav nič nočem reči; varoval se bom pred tem. V celi vasi živa duša ne črhne besedice. Kar si pa kdo misli, je njegova stvar. Da si pa vsakdo misli svoje, to lahko veste, in veste tudi zakaj.«

»Toda prijatelj, jaz vas zagotovitim — — —«

»Seveda, seveda. Saj vemo, pri čem smo. Včeraj ste sebi zagotovili zavarovalnino, danes pa meni zagotavljate svojo nedolžnost.«

Gričar se je vzpričo svojega dovtipa glasno nasmejal.

»Toda, če vam rečem — — —«

»Ne recite raje nič. Čemu? Nima pomena. Pogovoriva se raje kaj pametnega. Vi dobite stavbišče za svojo novo hišo tik pred vasjo, ki je dvakrat večja kakor ta košček vrta. Tam si sezidate hišo in imate poleg tega še lepo zemljišče, ki vam ga bode vsakdo zavidal. Kupčija ne bo slaba, ki jo naredite vsled ognja.«

»Ne — — —«

»Tedaj sva edina. To me veseli. Udarite, sosed, in stvar je gotova.«

»Ne.«

»Ne, pravite? Kaj pomeni to? Ne razumem vas.«

»Kaj naj to pomeni? Hišo sezidam na prostoru, kjer je stala doslej.«

»A, tako mislite! Veste, povem vam, da tega ne boste nikdar storili.«

»Ali me mislite morda vi ovirati pri tem?«

»Da, to jaz prav lahko storim in bom tudi storil.«

»Kako morete to?«

»Govoriti znam, dragi moj. In govoril bom, zanesite se name.«

»Govorili? O čem?«

»O tem, kar sem čul iz vaših lastnih ust. Saj se gotovo še spominjate? Podkaditi ste hoteli vrbcem v strehi. Sedaj ste jim podkadili. In potem ono,

kar ste mi pravili včeraj, ko sva se vračala iz mesta.«

»In iz tega sklemate — — —«

»Mislim, da mi ni treba pripovedovati svojega mnenja. Gre za to, kar sem slišal iz vaših lastnih ust. To hočem poyedati tam, kjer se za podobne reči zanimajo. In upam, da bo to pomagalo.«

Veseljak je težko dihal. Jezen odgovor mu je silil na jezik, kajti predbro je razumel, kaj je Gričar menil in nameraval s svojim namigavanjem. Toda premagal se je. Počasni in vsako besedo posebej preudarjajoč je odgovoril:

»Kar sem rekel, pri tem ostane. To sme slišati vsakdo, besedo za besedo. Kako je izbruhnil ogenj, tega ne vem, toda moja roka je čista, to vam lahko rečem. Od tega, če mi je pogorela hiša, nimam nikakega dobička, nikake koristi. Nasprotno! V dosedanji hišici sem hotel zatisniti na stare dni svoje oči, in za ta kratki čas je bila še dovolj dobra. Toda vi hočete imeti kos vrta, ki je nekdanj pripadal vašemu posestvu, vam je bilo na tem ležeče, da hiša izgine. Čujte, vam — ne meni!«

»Kaj hočete s tem reči?« je vzrojil Gričar.

»S tem hočem reči prav isto, kar ste vi prej imeli v mislih,« je odvrnil Veseljak. »Sedaj pa le pojdite okrog in povejte o meni, kar se vam zljubi. Dogovorila se bova pa na drugem mestu.«

Jeznih pogledov sta možakarja nekaj časa merila drug drugega, nato pa sta molče in brez pozdrava drug drugemu obrnila hrbet in odšla.

V eni stvari je imel Gričar prav: skoraj ni bilo v vasi človeka, ki bi gledel ognja pri Veseljakovih ne bil imel svojih misli, in v bistvu so končno prišli vsi na eno in isto, in kar so vsi mislili, je delalo čast bolj Veseljakovi prebrisanosti, kakor pa njegovi poštenosti. Vendar je vsakdo skrbno pazil, da ne bi javno izrekel kake gotove sodbe, kajti za enkrat so bila to le sumničenja in domnevanja, na drugi strani se je pa sleherni bal priti v ožjo dotiko z gosposko ali pa celo iti pričevati in pri-segat.

Hujše pa je že bilo, da je takoj drugi dan prišel orožnik in pri Veseljaku poizvedoval, s čim se je bavil po svojem prihodu iz mesta pa do izbruhā ognja. Veseljak ni videl vzroka, da bi povedal kaj drugega kot golo resnico. A kljub temu je že naslednjega dne dobil od sodnije povabilo.

Sodnikova vprašanja so bila navidez sicer nedolžna, a vendar jih ni bilo vedno tako lahko odgovoriti, ker je poleg zunanjih dejanj hotel zvedeti tudi razloge in vzroke. Pa ne samo povodov za to in ono, hotel je vedeti tudi vzrok, zakaj je Veseljak storil ravno to in ne kaj drugega. Vobče pa je bil sodnik silno ljubeznjiv in prijazen sama. Prav kakor s sebi enakim je kramljal z Veseljakom. Kdor bi ga bil poslušal, bi bil menil, da hoče dati svojega sina k staremu kolariju učiti, tako velikan-

sko zanimanje je kazal za to koristno kolarsko umetnost.

»Torej, ljubi mojster Veseljak, večerjali ste, kajne? Kaj ste delali pa po večerji?«

»Nato sem šel pod streho izbirat les za kolesa.«

»Torej les za kolesa! Toda prosim, sedite vendar. Prišli ste peš od doma in gotovo vas je pot utrudila. Tako. In sedaj se bova pa prav po domače pomenila o celi stvari. — Torej les ste iskali pod streho. Ali niste mogli s tem počakati za drugi dan?«

»Kakor se vzame; prihodnji dan bi mi to vzelo precej časa, zato sem si hotel pristoriti.«

»Koliko časa bi vam bilo približno vzelo?«

»Najmanj četrť ure, morda še več. Kaj takega se ne dá zračunati na ure.«

»Glejte torej, to je malenkost, ki ni vredna besedi. Les bi bil lahko počakal do jutraj. Ako bi ne bili šli zvečer pod streho, bi pri vas ne bilo gorelo.«

Veseljak je zmajeval z glavo. »Star človek sem že, gospod sodnik, in svoje rokodelstvo izvršujem, kakor sem se ga priučil. In moj oče, Bog jim daj dobro, so mi še kot vajencu vedno zabičevali: vsako delo, s katerim misliš jutraj začeti, pripravi in uredi že zvečer. Pri nobeni stvari ne izgubi človek toliko časa, kakor pri iskanju tvarine in orodja. Človeku se zdi, da nekaj dela, pa vendar ne pride naprej. Prvi udar s sekuro, prva žagina rez mora zjutraj v polno telo. Tako so me učili moj pokojni oče, in tako delam, odkar pomnim. Pa tudi, ako bi bil šele zjutraj pripravljal les, bi bilo kljub temu gorelo.«

»Če tako zagotovo trdite, morate vendar vedeti, kako je ogenj nastal, in to bi jaz rad vedel.«

»Ne, gospod sodnik, ravno tega ne vem. Prav zaradi tega, ker nisem prav nič v zvezi z nesrečo, je vseeno, ali bi bil zvečer ali zjutraj šel pod streho po les.«

»Toda pod streho je bilo vendar tema in v temi niste mogli izbirati.«

»Imel sem seboj svetilko.«

»Navadno svetilko pod streho med samim suhim lesom? Sedaj smo pa skupaj, dragi moj. Dobro poznam kmečke svetilke. Okroginkrog razbite šipe, stenj zogleni in noče goreti, treba je vedno snažiti in popravljati. Sedaj razumem celo stvar.«

»Jaz pa ne razumem, gospod sodnik.«

»No, to je vendar enostavno. Košček gorečega stenja je padel na tla, morda med trske in oblanice, ali ga je pa veter zanesel v streho. Tam je telo naprej, vi ste šli pa nič hudega sluteč mirno v sobo. Četrť ure pozneje je pa že divjal požar nad vašo glavo.«

Veseljak je zopet zmajal s sivolaso glavo. »To ni mogoče. Že mnogo let imam opraviti z lesom, gospod sodnik; mnogo zimskih večerov sem že prečul pri luči in vem, kako mora človek ravnati s takimi stvarmi. Moja svetilka je bila skoraj nova in dobro zavarovana.

Odprl jo med tem časom nisem nikdar, in prevrnila se mi tudi ni.«

»Toda, če si človek prižge pipo, ne gleda vedno prav natanko na svojo okolicu.«

»To je res.«

»Torej, vidite. Že meni samemu se je tako zgodilo. Človek nevede vrže še gorečo vžgalico od sebe; ta pade med suho gorivo in nesreča je tu. Tako je bilo tudi v vašem slučaju.«

»Da, tako bi se bilo lahko zgodilo, ako bi bil kadil. Veste, rad ga prižgem eno pipico; toda delo je delo, in zabava je zabava, oboje skupaj ne gre. Zvečer v sobi pokadim eno merico, drugače pa ne. Ni človeka, ki bi me bil kdaj pri delu videl s pipo v ustih, niti v delavnici, niti pod streho, niti zunaj hiše.«

»Če je pa tako, mi ostane stvar nejasna. Ali niste prav ničesar zapazili, ko ste šli izpod strehe?«

»Ničesar.«

»Hm. Koliko časa je potem trajalo, da je izbruhnil ogenj?«

»Les sem nesel v delavnico in odšel v sobo, kjer sem si nabasal pipo in prižgal. Hči je bila že v sobi. Potem sva med seboj kramljala, morda pol ure. Toliko časa pa ogenj v strehi ne ostane skrit. Ko sem šel izpod strehe, je bilo vse v redu.«

»Hm, hm,« je ponovil sodnik. Nekaj časa je pomišljal, nato se je pa hipoma sklonil k Veseljaku, kakor bi mu nagnat padla v glavo kaka pametna misel. »Ali ne sumite nobene osebe, ki bi bila v stanu kaj takega storiti?«

Veseljak se je začudil. »Na sumu da bi imel koga?«

»Zlobnih ljudi je povsod dosti,« je nadaljeval sodnik s priglujenim glasom. »Ali nimate nobenega sovražnika, ki bi vam bil to zagodel?«

»Ne vem, da bi ga imel.«

»Vi ste se nahajali v neprijetnem pceložaju. Povišali so vam zavarovalnino in zavarovalnica vas je že nameravala izključiti. Lahko je tedaj mogoče, da je to priliko kdo porabil. Zažgal vam je nad glavo hišo v nadi, da pade sum na vas samega.«

»Čemu? Treba mi je bilo napraviti le streho iz opeke.«

»To bi vas bilo stalo le mnogo popravila, hiša bi pa kljub temu ostala stara. Z denarjem, ki ga človek dobi od zavarovalnice, se lažje zida.«

»Toda pošten človek zaradi tega ne bo sam zažgal hiše. Kar se pa tiče stroškov . . . Gričar bi bil pač nekaj dal za to.«

»Gričar? Kako to?«

»On bi rad imel del vrta, na katerem je stala moja hiša.«

»Ali ste mu to obljubili v slučaju, da pogorite?«

»Ne.«

»Torej mu ni bilo na tem nič ležeče?«

»Pač, ako bi enkrat hiše več ne bilo, bi imel vsaj upanje. Dokler je pa stala hiša, ni bilo misliti na vrt.«

»Nekoliko sumljiv se vam pa vendar zdi?«

»Ne.«

»In vendar ste ravnokar rekli —«

»Če mu je bilo nekoliko na tem ležeče, da bi se iznebil hiše in dobil vrt, s tem še ni rečeno, da je on požigavec, gcspod sodnik. Ko sem zjutraj po ognju z njim govoril, mi je s svojimi besedami skrivaj namigaval, kakor bi hotel reči, da sem jaz sam zažgal in da mu moram tedaj v vseh rečeh biti pokoren. Nato sem mu pa tudi jaz dal razumeti, da je ravnotako mogoče, da je on sam imel svojo roko zraven. Pozneje sem se pa premislil. Tudi če bi imel sum ostati na meni, Gričar ni kriv, kajti v mojo hišo ni prišel. Ako bi bil pa zažgal od zunaj, bi tega ne bil storil ob času, ko so bili na cesti še ljudje, ki bi ga bili lahko videli. In kar je glavno — — — jaz mu kaj takega ne morem prisoditi. Zaradi malenkostne želje pač ne bo tak kmet, kakor je on, požigavec.«

Sodnik je vstal. »Če je pa tako, oče Veseljak, ostane stvar za vedno tajna. Sedaj ste odpravili in lahko greste. Pozdravite hčerko v mojem imenu. Sem čul, da je vrlo dekle. Z Bogom, Veseljak!«

Počasnih, mirnih korakov se je Veseljak bližal vratom.

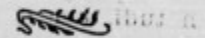
»Veseljak!«

Sodnik je mahoma zopet stal pred njim. Položil mu je desnico težko na ramo in zapil svoje oči v njegove, kakor bi ga nameraval predreti. »Veseljak, vi ste svojo hišo sami zažgali!«

Veseljak je prenesel ostrí sodnikov pogled. »Ne, gospod sodnik, tega jaz nisem storil, in upam, da tudi vi kaj takega ne mislite o meni.«

»Tedaj pojdite v božjem imenu, prijatelj.« Podal mu je prijazno svojo desnico.

Ko je Veseljak zapustil sodnikovo sobo, je sodnik zamišljen položil roko na čelo. »Ali je starec zakrknjen grešnik ali pa je njegova duša čista kakor zlato.«

Lučka pri Materi Božji.

V hišah, kjer iskreno časte Mater Božjo, visi pred okrašeno Marijino podobno — morda že od pradedov sem — svetilka, ki se ob sobotah in pred Marijinimi prazniki prižge v čast Brezmadežni. V Rimu je ta lepa in posnemanja vredna navada skoraj splošna in že silno stara. Ako prideš v soboto v rimsko hišo, najdeš skoraj povsod brez izjeme pred Marijino podobo ali kipom gorečo svetilko; tudi manjše prodajalne, krčme, brivnice itd. ne delajo izjeme. In če se potem zvečer izprehajaš po ulicah, miglja iz sto in sto oken, oglov in pomolov vse polno plamenčkov in lučk; vse gore v čast presveti Devici.

Taka lučka je že od davnih časov gorela tudi pred kipom Marijinim ob oglu hiše bogatega Rimljana Pavla Ferose, kakor ga hočemo imenovati.

Paolo Ferose je bil splošno sicer dober človek, toda nekoliko lakomen

in dobičkaželjen, kakor mnogokrat Italijani. Nekega večera — bila je sobota — pride domov ves vesel; zadovoljno si mane roke in pravi svoji ženi: »Nekaj važnega, nekaj veselega ti imam povedati.«

»Oče, počakaj še en trenotek,« zakliče vmes njegova desetletna hčerka, »počakaj, da prižgem pri Materi Božji svetilko, da bom tudi jaz slišala!«

»Naj bo, sitnica mala, le hitro stori, kar misliš in se vrni!«

Čez malo trenotkov je bila deklica že nazaj.

»Prižgala lučko, odmolila svojo Češčenomarijo — in sedaj sem zopet tu, je veselo priskakljala v sobo, »in sedaj — atek, kaj veš novega?«

»Hišo sem oddal v najem, in sicer mesto mnogim nemu gospodarju, in namesto dosedanje za dvojno najemnino. Ali ni to trikratna sreča?«

»Gotovo, gotovo!« sta odvrnili mati in hčerka. »In kdo je najemnik? Gotovo kdo od nove vlade!«

»Da, poslanik pri pijemonteškem kralju je,« je odvrnil nekoliko bolj tiho kakor prej.

»Oh, potem pa gotovo ni dober kristijan!«

»Še celo sploh kristjan ni,« je odgovoril Paolo s povdramkom.

»Bog nas varuj!« je zaklicala žena presenečena. »Kaj govoriš, mož? Niti krščen ni? Kdo pa je vendar?«

»Turški poslanik je, veste, in vse vajino tarnanje ne bo nič pomagalo; naredila sva pogodbo, v štirinajstih dneh se naseli v naši hiši. Boš videla, da je prav ljubezniv gospod, morda boljši kakor mnogoteri kristjan.«

»Kakor na primer ti, ki se ne bojiš svoje hiše s kipom presvete Device prepustiti poganu,« mu je ugovarjala žena.

Mož se je delal, kakor bi ne slišal teh besed, in je nadaljeval: »Naš novi najemnik je sicer dober človek, toda z lučko in Marijinim kipom pred hišo bo sedaj konec.«

»Sveta Devica! Kaj praviš, oče?« je zaklicala deklica, strastno in bridko zajokala; bleda in prepadena je tudi žena gledala svojega moža.

»Kaj hočeta!« je rekel ta osorno; »od Turka vendar ne bomo zahtevali, da bi častil Marijo?«

»Toda kip mu ne bo na poti, če prav ostane na svojem mestu — in lučka tudi ne.«

»Moji prijatelji so rekli —«

»Tvoji prijatelji — brezverni ljudje, zabavljači, bogokletneži, norci, postavači, širokoustneži,« je hitela razjarjena žena, »kaj so ti zopet topli v glavo?«

»Da se spodobi, da odstranim ta staroveški kip z lučko vred, ker to ni več moderno in se ne sklada več z duhom našega časa in z novo vlado; kakor hitro bom dal kip odstraniti, pridem v časopisje kot dober —«

»Kaj? Kip Marijin hočeš odstraniti?« je zaklicala žena in se vstopila tik pred svojega moža; »to hočeš storiti mojim staršem, ki so dali hišo meni in tebi — Marijo hočeš vreči iz hiše? Bog

bo kaznoval tebe, če to storiš, in mene, če tega ne zabranim!«

»In mene tudi, mene tudi!« je klicala živahna hčerka, »ne, oče, Marija mora ostati pri hiši!«

»Turek gotovo ne bo imel ničesar proti kipu,« je sedaj z mirnim glasom prigovarjala žena; »počakaj nekaj časa, boš videl.«

»No, naj bo,« je odvrnil mož; »poda naj ostane, toda svetilka mora na vsak način preč in nihče je ne sme več prižgati. In pri tem ostane,« je pristavil s tako trdim in osornim glasom, da sta žena in hčerka sklenili, za enkrat o tej stvari molčati.

Minulo je štirinajst dni, Turek se je naselil s svojimi črnimi služabniki in bil popolnoma zadovoljen.

Nekaj dni prej pa je bil oče hčerki ukazal, naj odstrani svetilko izpred Marijinega kipa. Deklica je ubogala, izlila ostanek olja v kotanjico, kjer je prej stala svetilka, vtaknila noter šopek cvetic in še enkrat poljubila rob Marijine obleke. Nato je odšla, vedno se oziraje nazaj, in zdelo se ji je, kakor bi bila Marija žalostna, ker je bila orošana svetilke.

Ko je prišla v hišo, je postavila svetilko pred očeta in rekla: »Tukaj je; toda prosila bom pogana, da bo pustil goreti lučko pred Marijinim kipom.«

»Le drzni se kaj takega!« je zavpil oče.

»Bom pa prosila ljubega Boga, da ne bo pustil, da bi bila Marija brez lučke; tega mi pa ne moreš prepovedati, oče.«

Turčin je bil imeniten gospod, ponosen, kakor so sploh Turki, toda vendar se mu je videlo, da je dobrušen človek. Paolova hčerka je vedno iskala prilike, kako bi se srečala z njim, da bi ga zaprosila za svetilko. Stvar je šla hitreje, kakor si je mislila. Bilo je tretji dan, kar se je bil Turek naselil, kar zagleda nekoč Marijin kip na oglu hiše in olje v jamici, kjer je prej stala svetilka. Začuden je obstal, deklica pa se je v razdalji nekaj korakov kar tresla od razburjenosti in pričakovanja, kaj bo; ni se mogla več premagovati, stekla je par korakov bližje in zaklicala: »Gospod, tukaj je stala svetilka!«

Pogan se je čudil in smehljuje pomigal deklici. Ta je takoj prihitela k njemu in mu pripovedovala, da je njen oče dal odstraniti svetilko, in da je le za las manjkalo, pa bi bil tudi kip vrgel iz stene, ker se je bal, da ne bi to motilo gospoda poslanika.

Skoraj nevoljno se je zatemnilo poslanikovo obličje, nato pa je rekel deklici: »Ali meniš, da jaz ne častim svete Matere velikega Kristusa? In misliš, če bi je tudi ne častil, da bi potem vas oviral pri njenem češčenju? Hitro prinesi svetilko!«

Z zmagonosnim krikom je dirjala deklica v hišo in se v trenotku vrnila s svetilko. Turek pa je poklical svojega služabnika, mu s prstom pokazal svetilko in mu nekaj ukazal, nakar je črnc urnih korakov izginil.

Deklica je ravnokar nalivala olja, kar se vrne služabnik, v vsaki roki noseč — po eno novo svetilko.

Turek je ukazoval: »Semkaj!« in v nekaj minutah so mesto ene stale — kar tri svetilnice pred kipom Brezmadežne: v sredi stara krščanska, ob straneh dve novi turški.

Svojemu služabniku pa je ukazal: »Sambo, vsako soboto prižgi te lučke in skrbi, da ne zmanjka kdaj olja! Ne pozabi — drugače!«

In Turek je zamahnil z roko, kakor bi hotel na mestu odbiti glavo ubogemu črncu.

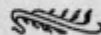
»O gotovo, gospod, vse bo storjeno, kakor ukazuješ,« je zatrjeval služabnik.

»In tudi pred Marijinimi prazniki, kadar gore lučke po drugih hišah!« je pristavila deklica.

»Da, da,« pristdil je Turek; »ti, deklica, nadzoruj svetilke, da bo vedno vse v redu, in kadar boš hotela, pa jih bo Sambo prižgal.«

»O kako ste dobri, ljubi gospod!« je zaklicala deklica vsa iz sebe; »Marija bo sedaj gotovo zadovoljna in ne bo več žalostna; nobenega dne ne bom zamudila!«

In tako se je tudi zgodilo. Paolo se je pa sramoval v dno srca zaradi svoje nespameti in neznačajnosti, ko so prihodnjo soboto pred podobo Matere božje na njegovi hiši gorele kar tri lučke, in sicer na povelje Turčina, dočim je hotel on, kristjan, edino, ki je bila, odstraniti.

Izpoved rešenega Slovenca o nesreči na „Titanicu“.

Zadnjič smo že poročali, da se je nahajalo na ponesrečeni veliki ladji »Titanic« tudi nekaj Slovencev. Kolikor je doslej znano, se je rešil samo Franc Karun iz Milj št. 10 pri Kranju s svojo petletno hčerko. Vračal se je nazaj v Ameriko, kjer ima ženo, z njim je šel njegov svak Mrkun. Karun pripoveduje o nesreči tako-le: »Ukrcali smo se na »Titanic« dne 10. aprila v Cherbouregu. Kar mi je omeniti o parniku samem, moram povedati, da z drugimi parniki v II. razredu ni mogoče bolj ugodno ter udobno potovati, kakor smo mi v III. razredu. Za vse je bilo kar najboljšje preskrbljeno. V usodni noči sem ob času nesreče spal. Sunek me ni vzbudil, pač pa nastala zmešnjava na krovu. Zdelo se mi je, da se je moralo nekaj pripetiti, in zato sem se oblekel in odšel gori. Tam so mi povedali na tozadevno vprašanje, da je ladja nekam zadela, in da moramo vsi utoniti. Tega nisem verjel, kakor tudi nikdo drugi ne. Vsi smo bili trdno prepričani, da se orjaškemu parniku ne more nič zgoditi. Ko sem se pa spodaj na lastne oči prepričal, da je led predrl stranice, in da prihaja voda notri, sem odšel v svojo kabino po hčer in svaka. Ko pridemo na gornji krov I. razreda, mi nek mornar iztrga otroka in nese v rešilni čoln. Tudi jaz stopim za njim, a so me

hoteli zadržati. Na to pa primem hčer in pravim, da se ne pustim ločiti od nje. Mogoče bi me vendar iztirali iz čolna, da me ni rešil nek mornar, ki je imel večkrat opravka v moji kabini, in kateremu sem časih postregel s pristnim domačim brinjevcem. Rekel je namreč drugim, naj me pustijo, in tako se je zgodilo. Svaka so pa zrinili proč, in takrat sem ga zadnjič videl. V rešilnem čolnu sem bil jaz razun mornarjev edini možki. Hitro so nas odveslali od potapljačega parnika. Kmalu zatem, ko se ozrem nazaj, je nastala na parniku strahovita razstrelba. Ladja je stala skoro navpik s prvim koncem, nato je parkrat počilo, in vse je izginilo v vodi. Nikdar ne pozabim strašnega kričanja, ki je nastalo. Rešeni v čolnih so bili nekaj časa vsi prevzeti groze. Nato pa so nastali prizori, katerih ni mogoče ne dopovedati, ne napisati. Neizbriso mi ostanejo v spominu! Morje je bilo popolnoma mirno in gladko. V najhujem mrazu smo vozili štiriinpol ure, dokler nismo proti jutru opazili parnika »Carpathia«. Rešilci so bili mnenja, da smo napol mrtvi. Zavili so nas v odeje, nam dali okrepčajočih pi-

jač in vsega, kar smo hoteli. V New Yorku so nas naložili na avtomobile in odpeljali v razne bolnišnice. Kar nas je bilo katoličanov, smo prišli v St. Vincent bolnišnico. Tam so nam istotako dobro stregli, da bolj sploh ne bi mogli. Dobil sem takoj obleko, 25 dolarjev v gotovini in vozni listek v Galesburg in v soboto še eno obleko. — Rešeni rojak kar ne more prehvaliti gostoljubnosti, katero je zavžil, ko je dospel v New York. Nad čurna blodnja po morju v rešilnem čolnu mu ni škodovala. Tudi njegova mala hčer Ana je zdrava. Karun je imel v obleki, v kateri se je rešil, 700 dolarjev v gotovini. Ta denar je tedaj rešen, njegova prtljaga pa se je seveda potopila s parnikom vred. Na vprašanje, če je videl, ako so streljali častniki na moše, ki so s silo hoteli priti v rešilne čolne, je odgovoril, da ne. Pač pa je slišal strele iz samokresa, a je menil, da so kakšna znamenja. Povedal je nadalje, da so zapazili s parnika ledene gore že v soboto, a se zanje ni nikdo zmenil. — Nesreča se je pripetila po ladijskem času nekako ob 11. uri. Njegova ura je kazala po evropskem času pol štirih zjutraj. Po sunku je bilo

nekaj časa na krovu parnika vse mirno. Šele potem, ko so spoznali potniki resno nevarnost, je nastala velika zmešnjava. Ljudje so kričali in molili, da bi pa godba igrala žalostinke, ni slišal. Slišal pa je še dve uri potem, ko se je ladja že potopila, kričanje potnikov, ki so si naredili rešilne pasove in plavali po ledenomrzli vodi. Toda pomagati jim ni bilo mogoče! — Ko se je parnik potopil, je bil čoln oddaljen od njega kaka dva lučaja. Kakor že omenjeno, je bil razun mornarjev v rešilnem čolnu on edini možki; vsega skupaj je bilo notri okoli 50 oseb; za silo bi bilo mogoče še spraviti par ljudi vanj. Rešeni rojak je odpotoval v Galesburg k svoji obitelji.

Na »Titanicu« ponesrečeni Slovenec Mrkun, je doma iz Srednje Bele na Gorenjskem. Siromak se je ukrcal dne 10. aprila v Cherbourgu na nesrečni parnik, v upanju, da si opomore v obljubljeni deželi. Ni mu bilo dano, da bi jo sploh videl. V stari domovini zapušča ženo in pet otrok, od katerih je najstarejši šele 7 let star.

RAZGLED PO DOMOVINI

25letnica »Domoljuba«. Opozorjamo tem potom vnovič na naše vabilo v zadnji številki, s katerim smo pozivali 25letne redne naročnike, naj nam natančno naznanijo svoj naslov. Na naš zadnji poziv se jih je že oglasilo večje število. Imena bomo natančno primerjali z našimi zapiski in jih uvrstili nato v abecednem redu v skupen zamek, ki se objavi v slavnostni številki. Zglasiti se je zadnji čas do 15. junija.

Duhovniške premembe. Župnijski Tunic pri Kamniku je dobil č. gospod Jak. Razboršek, doslej ekspozit pri Sv. Joštu nad Kranjem. — Za upravitelja dekanije Devin na Primorskem je imenovan kurat č. gospod Angel Čarigo v Nabrezini. — Premeščen je č. gospod Simon Šimonc iz Podsrede kot kaplan v Laporje na Štajerskem.

Še dve številki prejmo oni skupni prejemniki »Domoljuba«, ki smo jim poslali račune, oziroma opomine glede naročnine, ako pravočasno ne uredijo svojih stvari.

Občinske volitve v železnih potrjenih. C. kr. deželna vlada v Ljubljani je zavrnila pritožbo železniških liberalcev proti občinskim volitvam v Železnikih.

Umrli je v soboto, dne 4. maja, v Gorici č. g. Tomaž Rutar, kurat v poklju, v 68. letu starosti. Služboval je v raznih krajih, kakor v Gor. Tribuši, v Lokovcu, v Desklah, v Šempolaju in naposled v Št. Ferjanu, kjer je stopil v

stalni pokoj ter se preselil od tam v Gorico. N. v m. p.!

Vrl živinorejec. Posestnik in gostilničar g. Jože Rotar v Šmartnem pod Šmarno goro je prodal enega vola za 1020 K mesarju Marčanu v Ljubljani. Vol, tri in pol leta star, je tehtal 1000 kg.

Umrli je v fari Leše na Gorenjskem 76 let stara Marija Rozman, podomače »Janeščova mati«. Pokojnica, mati pokojnega nadučitelja Ignacija Rozmana, je bila vzor krščanske žene in matere. Lani je obhajala 50letnico poroke z možem, ki je še živ. Počiva naj v miru!

Prazniki na Koroškem. Krški knezoškof dr. Baltazar Kaltner je izdal odlok, po katerem se ohranijo dosednji prazniki. Samo praznik sv. Janeza Krstnika, ki je bil za Koroško doslej zapovedan praznik, se spoji z nedeljo pred praznikom sv. Petra in Pavla. Istotako so odredili za sekavsko, solnograško in briksensko škofijo.

Gorelo je minuli teden na raznih krajih Kranjske. Dne 3. t. m. je ogenj opustošil trem gospodarjem v Doslovčah pri Breznici vsa poslopja. Goreti je začelo pri (podomače) Kralju. Škoda znaša 16.000 kron, zavarovani so bili le za 5400 K. — Naslednji dan, dne 4. t. m. je pogorela v Vel. Trnu pri Krškem Veroniki Zalar hiša s hlevom, sosedu pa pod, kozolec in neka bajta. Pogorela sta zavarovana, a gotovo ne za večje

vsote. Zažgali so otroci. — Na Kuželjevcu pri Zagradcu na Dolenjskem je v nedeljo, dne 5. t. m. med deseto mašo pogorela hiša posestnika Mastana. Živino so rešili.

Zopet nesreča z avtomobilom. Dne 8. maja popoldne je v bližini Andretove tovarne na Viču pri Ljubljani avtomobil nekega barona iz Brna splašil v kmetijski voz vpreženega konja, na katerem se je peljala posestnica Alič iz Notranjih Goric s 3 in pol letno hčerko. Voz se je prevrnil. Mati je pravočasno skočila z voza, otrok pa je padel z voza in prišel pod avtomobil. Težko poškodovano deklico je avtomobilist prepeljal v dež. bolnico.

Požari v ljubljanski okolici. Zadnjemu velikemu požaru na Ježici in v Gameljnih je v minulem tednu sledilo kar petero novih požarov, ki povzročajo prebivalstvu novo veliko škodo, obenem pa nov strah pred to nesrečo. V soboto, dne 4. maja je opoldne ogenj uničil poslopja gospodarjem Valentinu Ribič, Jan. Šusteršič in Jan. Petač v Gor. Pirničah. Škodo cenijo na 16.000 kron, ki pa ni popolno krita z zavarovalnino. — V ponedeljek, dne 6. maja je pogorela hiša Jan. Robasa v Tacnu. Gorelo je opolnoči. Škode je nad 1500 K. Naslednji dan, dne 7. maja je strela užgala gospodarsko poslopje Marije Aleš v Šmartnem pod Šmarno goro. Pogorelo je do tal in tudi vsi kmetijski stroji. Škoda se cení na

6000 K. Pri tej priliki je strela tudi ožgala Valentina Medveda in njegovega sina Jankota, kateri je vsled tega v par dneh umrl. — Dne 9. maja popoldne ob štirih je pogorel hlev posestnika Mavca, podomače Aleksandra v Tom a č e v e m. Zivino so rešili. Ljudje so bili večinoma na polju. Posestnik je zavarovan za 3600 K. Zažgali so baje otroci. — V nedeljo, dne 12. maja ponoči pa je nastal zopet v Tomačevem požar, kakršnega ne pomnijo od leta 1840. Tekom nekaj ur je pogorelo devetim gospodarjem 22 poslopij, mnogo orodja, strojev in obleke. Škodo cenijo nad 110.000 K. Pogoreli so: Franc Babnik (Rode), Blaž Semrejc, kateremu je največ zgorelo in je prav malo zavarovan, Janez Blas, Jernejc Blaž, Miha Babnik (Sp. Zajc, ki je ravno pred par dni popravil hišo, pa mu je prav vse zgorelo, še pisma), Jakob Blas, (Zg. Zajc), M. Dovč, vdova, Mar. Semraje, vdova, Janez Petkovšek, mnogim drugim je silno poškodovano. Zgorela je tudi brizgalna iz Stožic. Pri gašenju se je poškodovalo več oseb, nekatere izmed njih smrtonovarno. Na posestnico Marijo Marn je padel goreč tram. Za poškodbami je umrla v bolnici v ponedeljek zjutraj. Nevarno je opečen gostilničar Rode, njegova starejša hčerka in dekla, gasilci Franc Peršin, Jan. Bizjak, Jak. Naglič, Jan. Dovč in Jos. Kos iz Stožic, oziroma Ježice. Izmed vojakov sta ranjena topničar Ostermann ter nek drugi vojak. Požarnih bramb je bilo na delu 13, veliko vojaštva in orožništva ter občinstvo iz vseh sosednjih krajev. Le žal, da je primanjkovalo vode. Sava je pa znatno oddaljena od vasi. Goreti je pričelo po 9. uri za Semrajčevim podom, kot drugi objekt se je pa vnel do 150 metrov oddaljeni Klančev pod. Pogorelci so bili zavarovani le za manjše vsote, nekateri celo nič in so vsestranske pomoči nujno potrebni kajti večini izmed njih je zgorelo popolnoma vse. Dobra srca, pomagajte jim!

Deklica se ubila. Dne 8. maja popoldne okoli pol 5. ure je v hiši št. 1 na Rimski cesti v Ljubljani padla 3 in pol leta stara hčerka korekeza Jožefa Keltnerja, Jožefa, iz kuhinje na kakih deset metrov globoko dvorišče ter tam takoj mrtva obležala.

Zgodnje rojenje čebel. Janez Eržen, trgovec v Cerkljah pri Kranju, je dobil prvi roj v ponedeljek, dne 6. maja, pa ne v sobi, ampak na prostem.

85 let star mož umoril svojo ženo. Dne 8. maja proti večeru se je vžitkar Frank iz Čelji pri Ilirski Bistrici sprl s snego, ker mu ni dala večerje. Šel je iz hiše, počakal z nožem v roki na ženo, ki je imela iti še k živini v hlev. Ko se je prikazala med vrati, je planil nanjo z nožem in ji ga zasadil v trebuh ter preparal čreva. Žena je umrla naslednji dan popoldne brez zdravniške pomoči.

Nesreča na kolodvoru na Jesenicah. V petek, dne 10. maja je na kolodvoru na Jesenicah lokomotiva prišla predelavca na progi Jožefa Hercega

ter ga vlekla seboj. Strašno razmesarjeno truplo so prenesli v mrtvašnico.

Napad z dinamitom. Pri delih na železnici pri Borovnici je neki delavec nalašč zažgal dinamitno patrono ob glavi 17 let starega Janeza Keržiča, nato pa pobegnil. Na glavi težko ranjenega Keržiča so prepeljali v deželno bolnišnico v Ljubljani.

Strela razdejala zvonik. V nedeljo, dne 5. maja ob pol 4. uri popoldne je strela udarila ob starodavno cerkev sv. Petra v Gornjem Mokronogu. Treščilo je v zvonik. Streha zvonikova je ostala nepoškodovana, a zidovje je pa tako razrukano, da se utegne cel zvonik podreti. Strela je vrgla veliko kamenja iz zvonikovega zidovja, ki je deloma razbilo opeko, deloma pa zletelo na cesto, ki je 20 metrov od zvonika oddaljena. V cerkvi je strela razbila vrata, poškodovala tlak in se v bližini velikega oltarja izgubila pod zidom v zemljo. Okna v cerkvi so od puha skoraj vsa potrta.

Poizkušen samoumor jetnika v vlaku. 16letni Friderik Lovre je bil nedavno obsojen v Novem mestu na dva meseca ječe. Iz ječe pa je ušel in se klatil pet tednov po svetu, ne da bi ga izsledili. Konečno je prišel zopet nazaj v roke pravice in ga je minuli teden spremljal orožnik v Novo mesto, da bi prestal še nadaljno kazen. V vlaku pa je pri Grosupljem izpil malo steklenico, ki jo je imel napolnjeno s spiritom in mišnico, da bi se zastrupil. Orožnik pa ga je s prihodnjim vlakom odpeljal nazaj v Ljubljano in ga oddal v deželno bolnišnico.

Vlak zažgal gozd. Dne 3. t. m. je zažgala lokomotiva na železniški progi Sinča vas—Železna Kapla na Koroškem gozd nasproti Reberci. Ker je tam med skalovjem obilo suhe strelje, požara dva dni niso mogli ustaviti, šele dež ga je v nedeljo dne 5. t. m. užugal. Škode je napravil ogenj več tisoč kron, ker je kameniti svet za dalje časa uničen.

Delavci pred brzovlakom. Nesreči je ušlo dne 3. t. m. ob deseti uri popoldne več železniških delavcev, ki so se peljali z navadnim železniškim vozičkom iz Riharje vasi v Velikovec. Na sredi pota so začuli naenkrat na nekem ovinku brzovlak, ki od 1. t. m. vzdržuje zvezo z Vrbskim jezerom. Imeli so še čas, da so poskakali z vozička, nekaj sekund pozneje je vlak že razbil voziček, pri čemur pa se je lokomotiva sama tako poškodovala, da so jo morali na prihodnji postaji izmenjati.

Na otroka se je zvalilo deblo. V Draganjah pri Vernbergu se je zvalilo deblo na petletno hčerko posestnika Vinka Runda in ji zdrobilo oprsje. Deblo se je sprožilo, ker je zadel vanj voz nekega voznika.

Cerkveni rop. Neki zlikovec je vlomil v farni cerkvi v Konjicah v nabiralnik ter pobral iz njega ves denar. Notri je utegnol biti 40 do 50 K.

Pri podiranju drevs ponesrečila. Pri posestniku Lipovškemu v Medlogu pri Celju so dne 2. maja podirali v go-

zdu drevje. Pri tem je bila tam navzoča tudi Lipovšekova 15letna hčer. Neke drevo je padlo ravno prek nje. Doblila je notranje poškodbe.

Oven je »obodel« v Prepoljah na Dravskem polju 16letno dekle Marijo Sagadinovo. Pri tem si je strla eno roko in so jo morali spraviti v mariborsko bolnišnico.

Sam se je obstretil. Posestniška sinova Florjan in Franc Cvekl iz Gornjega grada sta šla v gozd po steljo. Seboj sta vzela tudi pištolo brez vednosti starišev. Florjan Cvekl je poskušal v gozdu streljati. Prvikrat ni hotelo počiti; ko je drugič sprožil, mu je pognalo ves naboj v trebuh. Težko ranjen se je zgrudil na tla.

200.000 frankov zamore zadet dne 1. junija t. l., kdor v korist »Slovenski Straži« kupi turško srečko na mesečne obroke po 4 krone 75 vin. — Brezplačna pojasnila daje za »Slovensko Stražo« gospod Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Smrtna kosa. V Peračici na Gorenjskem je umrla Marija Rozman v starosti 73 let. Rajna je bila občesposhtovana in strogo krščanska žena. Naj v miru počiva!

Prvi letošnji shod na Gorjancih pri sv. Miklavžu 969 m bode v nedeljo, dne 19. t. m.

Na c. kr. vseučilišču v Gradcu je napravil vse državne izpite absolvirani pravnik gosp. Venceslav Polak iz D. M. v Polju pri Ljubljani.

Živinozdravstveni tečaji. Ker se po deželi razširjajo napačna mnenja o namenih živinozdravstvenih tečajev, ki jih namerava prirediti deželni odbor kranjski v različnih krajih Kranjske dežele, nam je deželni odbor poslal nastopna pojasnila: Nameravani živinozdravstveni tečaji imajo le namen, kmečke posestnike in njihove sinove, podučevati v umni živinoreji, anatomiji in biologiji ter higijeni živine kakor tudi izobraževati za prvo pomoč pri poškodbah in pri porodu goveje živine. Tečaji nimajo namena ustvariti poseben stan »živinozdravniških pomagačev«, ki bi iskali za služka od izvrševanja živinozdravniške prakse. Absolventje tečajev bodo smeli pridobljeno znanje vporabljati le v svojem gospodarstvu in k večjem sosedom svetovati in pomagati pri poškodbah in porodu goveje živine. — Od deželnega odbora kranjskega, v Ljubljani, dne 8. maja 1912. Za deželnega glavarja: Lampé.

Zadruga črevljarskih mojstrov v Tržiču poroča, da se bo pričelo delo za preizkušnjo v ponedeljek, dne 27. vel. travna. Preizkušnja se bode vršila v nedeljo, dne 2. rožnika. Pojasnila daje gospod Lovro Pogačar, zadrugi načelnik.

Cerkveni shod v Davči, ki je navadno vsako leto zadnji dan meseca maja, bo letos dan poprej, namreč v četrtek, dne 30. maja.

Brežice. Izobraž. društvo uprizorilo na Vnebohod, dne 16. t. m. vdručič igro

s petjem »Fabijola in Neža« ter vabi zlasti vse tiste prijatelje od onstran Save, ki te lepe igre prvokrat niso mogli videti, naj pridejo sedaj. Začetek točno ob en četrt čez tri v veliki dvorani Narodnega doma.

* * *

Naznanilo o sprejemu v kn.-šk. zavod sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1912—1913.
V knezo-šk. zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi in pravno nepokvarjeni mladeniči, zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršenih gimnazijskih študijah posvetili duhovskemu poklicu.

V šolskem letu 1912-1913 bo v zavodu osem gimnazijskih razredov. Gojenci dobivajo v zavodu vso oskrbo, namenu primerno vzgojo in pouk v obsegu in po načrtu, kakor to velevali avstrijski šolski zakoni.

Za mladeniče iz ljubljanske škofije je cela plača 400 K na leto, za mladeniče iz drugih škofij pa 500 K. Plačuje se v mesečnih obrokih naprej, najprimernejše po poštnih čekih, ki jih daje zavod na razpolago. Nekoliko gojencev se sprejme tudi brezplačno ali po znižani ceni, kolikor to dopuščajo sredstva zavoda. Vendar morejo dotični gojenci to dobroto le tako dolgo uživati, dokler se je po svoji pridnosti in po svojem lepem vedenju kažejo vredne. — Šolnina se ne plačuje; le za prvi sprejem se plača pristojbina 10 K. Pri vsakoletnem sprejemu pa se plača 4 K za učila; vrhutega plača vsak gojenec 1 K za knjižnico.

Prošnjo za sprejem, naslovljeno na kn.-šk. ordinariat v Ljubljani, morajo vsi učenci osebno v spremstvu svojih starišev, oziroma njih namestnikov izročiti vodstvu zavoda. Na prošnje, ki bi jih učenci poslali po pošti ali po kaki drugi poti, pa sami ne bi prišli za časa k listnemu vodstvu, bi se moglo le v izrednih slučajih ozirati.

Posebe je pripomniti:

1. Učenci, ki hočejo vstopiti v prvi gimnazijski razred, morajo oddati svojo prošnjo od 4. do 16. junija. — V ponedeljek 10. junija bo vodstvo zavoda sprejemalo prošnje v Ljubljani v kn.-šk. palači, v pritličju na desno, od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne; druge dni pa se sprejemajo prošnje v zavodu v št. Vidu. Prošnji je priložiti: a) krstni list; b) izpričevalo o stavljenih kozah; c) izpričevalo o dovršenih ljudski šoli s pripomnjo, da se je izdalo, ker hoče učenec vstopiti v gimnazijo; d) izkaz o imetju, če prosí, da bi bil sprejet brezplačno ali po znižani ceni.

2. Ker se bo najbrže otvorila prihodnje šolsko leto vzporednica tudi v 2. gimn. razredu, bo mogoče sprejeti tudi nekoliko učencev, ki so na kaki drugi gimnaziji izvršili 1. gimn. razred. Taki prosivci naj oddajo svojo prošnjo, gimnazijska izpričevala in druge zgoraj naštete listine do osmega julija.

3. Kar zadeva starost prosivcev, se ne morejo sprejeti oni, ki bi morali iti na vojaški nabor pred osmim gimnazijskim razredom.

Kdor bi želel bolj natančnih pojasnil, naj se obrne do podpisanega vodstva.

V št. Vidu nad Ljubljano, dne 9. maja 1912.

Vodstvo kn.-šk. zavoda sv. Stanislava.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

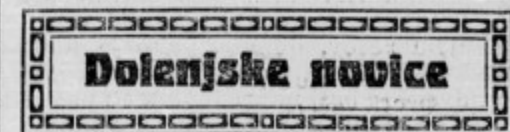
g Iz Dobrave pri Kropi. (Naša žlahta II.) Zvedeli smo, da je Podnartskega župana Tončka dopis v lanskem »Slovencu« pod naslovom »Naša žlahta« tako razburil, da se je šel vsled tega hudovat nad dobravskega gosp. župnika, češ, zakaj da jagnje volku vodo kali. Oh, ta ljuba predrznost našega dičnega Tončka! Da, naša žlahta je predrzna in zato mogočna. Komandirati hoče vse na Ovšišah in Dobravi. Kdor se ji ne pokori, pa bridko občuti pest te žlahte. To vedo dobro bivši in sedanji duhovniki na Ovšišah in Dobravi; to skuša tudi učiteljstvo in mnogi drugi. Zanimivo bi znala pripovedovati o človekoljubnih (?) činih te žlahte bivša dobravska učiteljica in kakor se obeta, bo isto mogel povedati tudi naš sedanji gospod učitelj. — Zato primer-no spoštovanje taki žlahti! — Pa kljub temu se ji vseeno ne posreči vse. Zadnje Kamnogoriške obč. volitve se jim niso kar nič posrečile. Vse sile je navela ta žlahta in njih podrepaniki, da bi vrgli občespoštovanega g. pl. Kappusa in našo stranko. Delali in podpisovali so rekurze; lagali čez naše može drž. pravdnikstvu; a vse zastonj — a ne — zastonj — plačati so morali precej, da so se ognili zaporu; sicer so pa prejeli — dolge nosove! — Prav jim je! — Te dni je pa dobil naš Tonček še poseben — nos — od c. kr. okr. glavarstva, ker ni vedel do sedaj, kdo plačuje in nastavlja organista in cerkvene pevce.

Treba mu bo še enkrat povedati občutno, da bo vedel, naj ne uči župnika očitno, kdaj sme računati štolnino ali ne, posebno če sam nič ne ve. Kdor ne ve, naj bo tiho, da se ne osmeši! Sicer ga zna kaj hujšega doleteti. — Ker vodi ta naša žlahta kmetijsko podružnico, se zelo dobro razume na napredno kmetijstvo, zlasti na gnojenje z gnojnico, kar pa naš dobravski gospod župnik ne razume prav nič. Zato je napeljal zadnjič enkrat eden izmed te žlahte gnojnice v župnikov vodnjak, češ, da bo imel župnik dovolj gnojnice za travo na vrtu. A, glej spaka! — Oblastvo je bilo pa drugačnih misli: namreč Filip naj gnojnico zase obdrži in naj plača za to napeljavo 50 kron in vse delavce, ki so vodnjak zopet očistili. Toda mož je pa še vedno mnenja, da župnik premalo na vrtu gnoji; in zato je sedaj brez vsakega vprašanja iz svojega sveta po vrhu napeljal kanale na župnikov vrt. A najbrž se bo zopet opekel. Tako dela naša žlahta. Nekateri pravijo, da vodi vse to delo gdč. Francika. A mi tega ne verjamemo. Sicer bomo morali v prihodnje ratančneje opazovati njeno delovanje. Drznemo se ji pa svetovati, naj pazi na svoje rahlo zdravje!

g Selo pri Bledu. Sliši se, da nameravajo na Selu ustanoviti bralno društvo. Vodja tega je znani socialni demokrat Pangerc. Umevno je, da se bo potom društva vsiljevalo brezversko časopisje ter tako zastrupljala zlasti mladina. Zato Selani, pozor! 'před' takim bralnim društvom, ki ga misli ustanoviti stari socialni demokrat Pangerc, ki je na Selu že skoraj popolnoma osamljen. Upati je, da mu Selani, ki so bili do zdaj povečini strogo katoliškega prepričanja, ne bodo šli na lim.

g Ljubno. Dne 19. t. m. bo pri gosp. Cvenkelnu predavanje o čebelarstvu. Predaval bode odposlanec glavnega odbora s posebnim ozirom na Albertijeve panje. Čebelarji iz okolice, pozor!

g Orli škofjeloškega okrožja priredi v nedeljo, dne 19. maja izlet na Sv. Jošt, kjer bode ob 9. uri sv. maša in skupno obhajilo. Po sv. maši se vrši občni zbor okrožja. Orli, udeležite se tega izleta v obilnem številu!

Raka pri Krškem: Deželni odbor je poveril namestovanje okrožnega zdravnikar na Raki (Krško) g. dr. P. Indri iz Kostanjevice. G. dr. P. Indra bode po enkrat na teden tistega dne, ki ga z njim določi zastop zdravstvenega okrožja na Raki, tam ordiniral in bode opravljal tudi vsa zdravniška opravila v okrožju na Raki.

d Mokronog. O našem »Sokolu« se le redkokdaj kaj sliši, in če se kaj, gotovo nič prida. Par ponesrečenih veselic in par izzivajočih klavrnih izletov, posebno v kraje, kjer se mudi prevzvi-

feni knezoškof, to je njihovo plodonosno delo! Splošno se opazuje, da »Sokol« hira; sam želodec in kremplji so ga, iz perutnic pa štrli še nekaj golih peres. V soboto je dobil zopet hud udarec, ki ga bo le težko prebolel. Od društva je namreč odstopil načelnik. Za nas nima ta odstop nobenega pomena, pač pa je zanimivo to, da je načelnik vendar enkrat spoznal, da s tako hinavskimi in zahrbtnimi ljudmi, kakor so nekateri člani »Sokola«, ne more več ostati v istem društvu. Z ljudmi, ki ščuvajo nedolžno mladino, da zmerjajo duhovnike in Orle s »Čuki«, pošten človek ne more imeti nobenega stika. žalostno je, da se dobe ljudje, ki na ta način zastrupujejo mladino in ji vcepujejo v nežno srce sovraštvo do duhovnikov in do dobrih, vzornih fantov »Orlov«, a naravnost satansko je, če tako uči svoje otroke lastna mati. Nove mu načelniku pa svetujemo, da si preskrbi pri br. starosti kaka zdravila, predno gre v telovadnico, da prah ne škoduje preveč njegovemu slabotnemu zdravju.

d Radeče pri Zidanem mostu. Vsem dobro znani »napreden kmet«, kakor se sam imenuje — doma je iz Vrhovega, kar je menda že pozabil v svoji veliki naprednosti — se v »Slov. domu« št. 18 huduje, češ, da ni od duhovnika, ki je šel previdet bolnika, prejel sv. blagoslova. Da se je kar naskrat spremenil v tako brumno in pobožno dušico, kakor se kaže v omenjenem dopisu, je sicer dobro znamenje. Slabo pri tem pa je to, da je preveč pokazal svojo nevednost v verskih rečeh, o katerih tako rad govori in še druge podučuje. V svoji veliki učenosti bi že moral vedeti, da dobi blagoslov vsak, ki pride tako blizu, da vidi duhovnika in ima namen prejeti ga. Če tega ni storil, je torej sam kriv. Seveda česar se Janezek ni naučil, tudi Janez ne zna. Da je tako neveden, naj se zahvali »Slov. domu«, katerega prebira namesto katekizma, ki ga še svojim otrokom ne privoščiči. Da ne bo zanaprej vsaj v javnosti po listih kazal svoje nevednosti, mu svetujemo, naj posluša nasvet nemškega pregovora, ki veli: »Čevljar naj ostane pri svojem kopitu«, ali pa bolj pesniškega Levstika: »Le čevlje sodi naj kopitar«. Pove naj pa rajši v prihodnjem »Slov. domu«, kako je malo pred občinskimi volitvami v njegovi hiši drugi še bolj napreden kmet, potem ko se ga je bil nalezal, ob uri duhov »liberalnim žegnomo« poškrupil njega, njegove mize in njegove goste, tako, da jim je pregнал ves apetit do zlate kaplje. — V nedeljo je kmetska knjižnica priredila predstavo »Občinski tepček«. Igralo se je prav dobro. Sodelovala je tudi godba.

d Št. Rupert. Tuk. obč. volitve so bile najbolj zanimive, kar jih je bilo na Kranjskem po deželi. Vse je zrla neustrpno na Št. Rupert. Vse goljufije niso liberalcem nič pomagale. Padli so! Niti občinski tajnik Adamič ni mogel več pomagati. Četudi je bila komisija popolnoma liberalna in je veliko poob-

lastil bilo zavrženih, ni vse to nič izdalo. C. kr. okr. glavar je sam pazil, da je šlo vse v redu. Kljub temu staro županstvo noče sklicati seje za novi odbor! Ali se mogoče kaj kuha? Ali je kaj masla na liberalnih glavah? Bomo poskrbeli, da, če ne bo hitro tu reda, se bode prišlo tem ljudem do živega! Povedali bomo, kdo je pri volitvi gledal glasovnice in fabriciral poblastila za liberalce! Ako bi tega ne bilo, bi liberalci še toliko glasov ne dobili. Sicer pa jako dvomimo, da bi kdo hotel volitve ovreči, ker vsak ve, da bi bili pri drugi volitvi še bolj tepeni ti pretkani liberalci nego pri prvi in tudi deželna vlada ne veruje našim liberalcem več. Mogoče hočejo liberalci dobiti časa, da pokrijejo svoje grehe. Bo še bolj zanimiv ta račun! Ljudstvo je navdušeno in veselo in enkrat za vselej odpovedalo službo liberalcem. V Št. Rupertski cerkvi se za enkrat še ne bo plesalo. Hvala, prisrčna hvala vsem volivcem in volivkam iz zunanjih župnij, ki so dali svoje glasove S. L. S.!

d Volitev starešinstva za občino Krško se je vršila dne 6. maja v najlepšem redu. Županom je bil enoglasno izvoljen gosp. dr. Janko Hočevar, veleposestnik v Krškem. Tudi izvolitev svetovalcev je bila enoglasna. Prvi podžupan je Ivan Pfeifer, c. kr. poštar v Leskovcu, drugi podžupan pa Alojzij Debevec, posestnik v Velikem Trnu. Ostali občinski svetovalci so sledeči: Ivan Golob, krojaški mojster v Krškem, Franc Gunčar, posestnik na Čretežu, Ivan Kerin, posestnik v Dolenju, Martin Avguštin, posestnik na Goleku, Andrej Pirc, posestnik na Ravneh, Ivan Cerovšek, posestnik v Velikem Trnu, Jožef Pirc, gostilničar na Pijavškem, Alojzij Vizlar, posestnik v Veliki vasi. Krški naprednjaki so sicer napovedovali, da bodo te volitve zelo burne in da bo treba več ožjih volitev za župana in tudi za svetovalce. Strah je bil seveda prazen. Pristaši S. L. S. poznajo disciplino, kar enkrat sklenejo, to tudi drže, vse »rovanke in spletkarije« ne pomagajo nič! Pri volitvi je bil navzoč okrajni glavar gospod dr. Mathias. Z lepimi besedami je pozdravil novega krškega župana in novi odbor ter obljubil svojo pomoč in naklonjenost. Novoizvoljenemu županu in odbornikom kličemo: Na mnoga leta v blagor in procvit lepe krške občine pod zastavo S. L. S.!

d Iz Šentjanža: Poslano: Teden za tednom prinaša »Slov. Dom« razne ostudne napade na mojo osebo. V svoji podlosti predbacivajo mi razni znani in neznani dopisniki vse mogoče lumparije. Nimam sicer navade odgovarjati na take lumparske napade — vendar pa, ker naši brezverski liberalci to žele, odgovorim na vse dosedanje in na vse prihodnje liberalne napade v »Slov. Domu« to-le: »Kaj me briga, če kak brezversko liberalni osel riga. — Ljudevit Bajec, župnik.

d Št. Janž na Dolenjskem. Sokolska koklja, ki baje na Majcenovem po-

du leže »sove«, se je dne 9. maja šopirila nad našimi Orli, ki so tržiške pevce spremljali domov. Da sokolčki vsaj nekoliko potolažijo svojo starko — so pričela jajca frčati na vračajoče se Orle in tako je šla Anžetova in Nackova večerja na cesto.

d Iz Velike Doline se poroča, da »Slov. Dom« ne da miru niti župniku niti drugim ljudem, ki kaj pomagajo kmetom. Silno bode naše liberalce, če se kaj stori za kmeta. Koliko dela je imel župnik pri razdeljevanju podpor, koliko stroškov včasih tudi — nazadnje pa še peklenko obrekovanje po »Slov. Domu«. Koruza je bila dana za revne prešičerejce po številu rejnih prašičev. Delilo se je vestno po ukazu. Koruze seveda ni mogla dobiti gospodična, ki jo je prosila za pišance, da bi potem njeni hranojemalci obirali koruzo v obliki debelih piščancev. Koruze tudi ni mogla dobiti gospa, ki ne redi prašičev — marveč bi bila tudi rada opitala piščance za godce, ki se vežbajo za narodno obrambo v njeni hiši. Koruze niso mogli dobiti tudi oni tovarniški delavci in oni delavci v kamnolomih, ki ne rede prašičev — tudi ne nosijo v župnikovo kaso — marveč v kaso, kjer dobe mesto hranilne knjižice le glažek grenkega. Sicer se je pa na prigovarjanje liberalcev pritožil na c. kr. okrajno glavarstvo nepotrjeni fiskal — zakaj ne kliče torej na odgovor župnika c. kr. okrajno glavarstvo. C. kr. okrajno glavarstvo ima v rokah seznam vseh prejemnikov koruze in otrobov — zakaj se ne prepričate pri pristojni oblasti, koliko koruze se je oddalo pod roko.

d Št. Rupert. Smrtno naznanilo. Tužnim srcem naznanjamo, da je naš oče liberalcem dne 3. maja ob 6. uri popoldne po daljšem bolehanju za vedno zaspal. Ostanki tega našega zavetnika se bodo po volitvi župana iz občine pomedli in uničili. Kontrebant, ples brez licence, nered, zapeljevanje, šnopsarija: sinovi. Policijska ura brez nadzorstva in gostilna brez ključa: hčere.

d Iz Št. Vida pri Zatičini. Ustrelil je v prsi z revolverjem 19 let stari Michael Mahne iz Temenice posestnika Antona Grabljeviča iz Grma pri Št. Pavlu dne 5. maja brez prepira zvečer v daleč na okrog znani gostilni v Štorovju. Nesrečneža so prepeljali v bolnišnico v Kandijo, zločinca pa v zapor. Prosimo slavno c. kr. orožništvo, ki je tako blizu, da bi se nekoliko oziralo na omenjeni kraj, da bi ne bilo cele noči toliko razgrajanja in da bi ne bilo potem toliko tožb in prepиров!

d Iz Prežganja pri Litiji. Sprejem prevzvišenega knezoškofa dne 4. maja popoldan je bil nad vse veličasten. Prevzvišeni so šli iz Janč v spremstvu štirih gospodov duhovnikov, med potoma so jih pozdravljali strelji iz možnarjev in ubrano potrkavanje zvonov. Pri slavoloku pod cerkvijo so jih počakali farani v jako obilnem številu. Daleč na proti so jim šli domači Orli polnoštevno v uniformah in štirje na konjih.

Najprej jih pozdravi župan Jožef Gale v imenu občine Trebeljevo, ki povdarja zvestobo do njihovih naukov. Nato nastopi načelnik Orlov Jožef Gale, ki samozavestno, prepričevalno in z navdušenimi besedami pozdravi g. knezoškofa; omenja neomajeno zvestobo Orlov do katoliške cerkve in njenih poglavarjev, za svobodo vere in križa ter za čednostno življenje se hočejo bojevati do smrti. Konča s krepkim Na zdar! na Prevzvišenega, ki zadoni naenkrat iz ust vseh navzočih. Knezoškof so bili vsled tega krepkega in pristržnega pozdrava ginjeni do solz, kar se je opazilo in so tudi na prižnici povedali, in da imajo te fante posebno radi. Nato jih pozdravi fant Marijine družbe Janez Rome s prav lepimi besedami; neustrašeno jih je tudi pozdravila članica Marijine družbe Frančiška Bratun. V šoli jih je pozdravila z ljubko pesmico učenka Alojzija Štrubelj. Nato se je razvrstila velika procesija do cerkve, posebno so se odlikovali štirje jezdec, uniformirani Orli. Drugi dan, 5. maja, se je vršila pri krasnem vremenu sv. birna, bilo je silno veliko tujega ljudstva. Popoldan so navzoči duhovniki s knezoškofom na čelu prisostvovali štiridejanski drami »Rešitelj«, ki so jo fante izobraževalnega društva ponavljali. Z zanimanjem so knezoškof sledili dolgi in poučni igri, ter se čudili o napredku fantov v dramatičnem in pevskem oziru. Kakor dne 28. aprila so tudi sedaj fante-igralci dobro pogodili igro. Cerkveni mešani pevski zbor pod vodstvom g. pevovodja Vinko Jovana je napravil na predvečer prelepo podoknico s tremi ljubkimi pesmicami. — Pregledali so tudi podružno cerkev v Velikem Trebeljevem in se odpeljali naprej. Ta dan ostane gotovo vsem Prežganjcem v neizbrisnem spominu.

Notranjske novice

n **Vrhnika.** Novo zastavo dobi naša dekl. Marijina družba. Kakor čujemo, je jako dragocena, delo gđne Sattnerjeve v Ljubljani. Zastava se blagoslovi v nedeljo, dne 19. majnika. Slovesnost počasti s svojim obiskom preč. g. Janez Kalan, škofijski voditelj Marijinih družb. — Isto nedeljo uprizori ženski odsek »Bogomila« dnevnih slavnosti primerno zgodovinsko igro »Junaške Blejke«. Igra je izvirna, prepletana z lepimi pevskimi točkami, polna najlepših prizorov. Vršijo se v času, ko so v naši deželi francoski Jakobinci skušali upeljati svojo kulturo, pa se ji ljudstvo uprlo. Junaške Blejke so jim pokazale, da to ne gre tako lahko; s svojo neomajno zvestobo do Marije in s svojim junaštvom se jih prepodile iz lepega blejskega Kota. — Pripominjamo, da se s to igro zaključijo letošnja naša gledališka sezona, zato vse vrle dosedanje obiskovalce naših predstav najiskreneje vabimo k obilni udeležbi.

Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. — Izlet na Dobravo, ki bo obenem sestanek vseh dekl. Marijinih družb vrhniške dekanije, se vrši v ponedeljek, dne 20. maja. Članice vrhniške Marijine družbe se tem potom še enkrat opozarjajo na ta izlet.

n **Iz Postojne.** Dne 24. maja ob 6. uri popoldne vršil se bude v meščanski šoli občni zbor društva za mladinsko skrb in otroško varstvo. Udje in prijatelji društva so najvljudneje vabljeni.

n **Na Gočah** so 20. aprila zakopali najstarejšega moža Gašperja Jamšek, ki je imel 94 let. Drugi dan pa je bila pokopana najstarejša tukajšnja žena Marija Krečič v starosti 86 let. Skupna starost obeh znaša 180 let. Gašparja Jamšek je spremil na zadnji poti na pokopališče med drugimi tudi 93 let stari Anton Abraht z Goč, ki je sedaj najstarejši mož in svoja visoka leta še prav dobro nosi. Abrahtova rodbina je sploh zelo trdna. Njegova sestra je umrla pred nekaj leti stara 83 let, brat je lani umrl nagloma star 90 let in še živeči brat Tomaž ima 83 let.

n **Polhov Gradec.** Polhov Gradec je trdnjava S. L. S. Razumno tedaj, da so bili pri zadnji občinski volitvi — kot vedno — izvoljeni samo naši možje. Za župana je bil izvoljen dosedanji župan g. Val. Rihar, za svetovalce pa gg.: Tomšič, Rožnik, Založnik, Koprivec, Gerjolj, Plestenjak. — Škrlatica razsaja že več tednov med otroki. Malo je hiš, kjer bi se ne bila oglasila ta otroška morilka. Zato je pa letos nenavadno veliko mrličev. Šola je zaprta. — Ogenj smo že drugič imeli tekom enega tedna. Pogorela je namreč v soboto Pojapovčeva hiša. Domača požarna bramba pod sprčinim vodstvom je bila takoj na mestu nesreče. Rešili so, kar se je dalo sploh rešiti, posebno ker so bližnji in daljni sosede marljivo pomagali. Tudi je brezveterno vreme pripomoglo, da se ogenj ni dalje razširil. Pogorelec je bil za nekaj zavarovan pri »Vzajemni zavarovalnici«. Zažgali so otroci.

n **Iz Koč pri Prestranku.** Odgovor na naš zadnji dopis je že polovico krajši — in še to le puhla slama. Glede razdelitve ne morete dokazati nobenih nepravilnosti. Pišete sicer o sleparijah, govoriti o tem si pa ne upate. Saj je znano, kako se vrši kazenska zadeva o tej stvari. Liberalne cunje so pisale, da so se vršile sleparije — teh ne bo šel nobeden tožiti, ker je siguren, da vsako tožbo zgubi. Ko je pa začel nekdo drugi bolj na glas o tem govoriti, je bil Zadnik primoran tožiti. Pa glej sedaj naše liberalce! Sedaj vsi trde, da nikdar ni nihče govoril, da je Zadnik slepar. — Da bo tudi sedaj malo Kanalc pohvaljen, moramo omeniti, da si je posojilnica v Matenjivasi zelo žalostnega prokuratorja izbrala. Bo treba poprej prepoved čez tiste 404 K dvigniti iz — koša v sodnji in če hodi ž njim vred cel odbor posojilnice na pošto iskat (jih bo vsaj vselej dosti za — baline) pa še ne bo nič.

n **Borovnica.** V nedeljo, 19. t. m., popoldne bodo menda odkrili na tukajšnjem pokopališču spominek rajnemu učitelju Fr. Paplerju. Denar za spominek so zložili večinoma naši poštenci, njegovi učenci. Pri odkritju pa hočejo sami liberalci komando imeti. Žirovnik, Marajon in Apneničar, ki so od bivših Paplerjevih učencev nabirali denar za spominek, so sedaj njegove učence potisnili v stran in poskrbeli, da bo odkritje spomenika izgledalo kot strankarska liberalna prireditev. Povabili so zraven liberalne učitelje in sokole, od katerih večina še ficka ni dala; prezrli so pa popolnoma naše društvo in naš občinski odbor, ker nečeta plesati po Žirovnikovih vižah. Rajnikovi učenci so bili dobri, dokler so zbirali denar. Tudi so samo po liberalnih listih naznanili odkritje. Da bo tudi protiljudski govornik nastopil, se razume. Tako zlorabljuje Žirovnik in liberalci celo spomin na mrtve v svoje strankarske namene. A naši ljudje tem liberalnim škricem ne bodo za privesek, to je prepričanje več Paplerjevih učencev.

n **Iz Idrije.** Idrijska podružnica »Slovenske Straže« je sklenila, dati letos potrdila vsem, ki bodo plačali članarino. Naj ne bo našega človeka, ki bi ne žrtvoval malega daru »Slovenski Straži«! — Nove klavnice, ki bi bila stala občino čez 200.000 K, ne bodo zidali. Deželni odbor je po tehniku dogual, da prostor, ki je bil izbran, ni primeren. Sicer pa niso bili samo naši somišljeniki proti tem nepotrebnim ogromnim stroškom, ampak velika večina vseh strank. Škoda je štirih tisočakov, ki so šli za načrte in priprave. A občina je še vedno na boljšem, nego bi se ji godilo, če bi bili zidali. Zdaj naj pa županstvo preskrbi, da se dosedanja klavnica nekoliko preuredi, kar je lahko storiti, potem naj se pa drži čisto, saj ne manjka vode. — Volitve občinskega odbora v Doleh so deloma ovržene. Deželna vlada je razsodila, da ni bilo prav, ker liberalna volilna komisija ni pustila voliti pooblaščenca s pravilno napravljenim pooblastilom za mežnarijo v Zavracu in ker županstvo ni dostavilo neke legitimacije. Razveljavljena je zato izvolitev vseh treh namestnikov drugega razreda in enega namestnika tretjega razreda. Dognalo pa se je po pritožbi, da bodo sedeli občinski odborniki v drugem in tretjem razredu samo iz napredne stranke, ker volilna komisija ni prav postopala. Večina je znašala od 1 do 5 glasov. Dva glasova je priznala deželna vlada, da glasova je imela dobiti še S. L. S. iz dveh pooblastil cerkvenega predstojništva; ker pa volilna komisija ni pustila voliti pooblaščenca za zavraško mežnarijo, se druga dva nista zglasila pri komisiji, ker sta vedela, da ju bodo enako zavrnil; deželna vlada pa tega ni upoštevala, najbrže v mnenju, da se mora vsak javiti pri komisiji, sicer se o njem sodi, da noče voliti. Dve pooblastili je vrhu tega komisija zavrnila,

ker je bila čudnega mnenja, da mora priti osebno mož, ki prebiva izven občine, vendar v Avstriji, volit za ženo, ki ima v občini posestvo in volilno pravico. Na ta način je bila S. L. S. v Doleh ob 6 glasov, s katerimi bi bila zmagala na celi črti v drugem in tretjem razredu, v prvem je pa dobila 4 odbornike. Na ta način izvoljeni odborniki ne bi povsod sprejeli mandatov, naprednjaki pa imajo dober želoдец. Sicer pa morebiti še ni odzvonilo. — Na črti za kanameljsko cesto so podrobno že precej izvršeni. Ko bo vse urejeno, bo ogleđ Liberalčki motijo, da ne bo nič iz ceste, pa naj se le potolažijo; če jih še tako jezi, bo le šla!

n **Žiri.** Kaj je s popravo podružne cerkve na Ledinici? Tako se slišijo pri nas vprašanja dan na dan, vedno bolj pogosto in vedno bolj glasno. Priljubljena romarska cerkev je zares v silno slabem stanju. Nič ni pretiraval tisti mož iz ledinske soseske, ko je dejal na vprašanje, kako bomo poravnali stroške za popravljeno ledinsko bandero: »Kaj nam bo novo bandero, ko se nam pa cerkev podira.« V takem stanju, kakor je, se cerkev dolgo ne sme pustiti. Kolikor vemo, je župni urad, kakor tudi knezoškofijski ordinarijat storil vse potrebno, da se poprava izvrši čimprej. Načrti so še danes pri vladi. Zavlačenje te tako nujno potrebne poprave škodi ne le samo stavbi sami, marveč vsled zanemarjene, podirajoče se cerkve se hođo odvadili ljudje, ki so hodili doslej na Ledinico na božjo pot, obiskovati to podružnico. Žal, da se je to začelo že v resnici goditi. Tako trpi stavba sama, trpi pobožnost ljudstva, trpi pa tudi podružnica, ker se ji prejemki zmanjšujejo. Slišimo, da so se v teh dneh storili zopet energični koraki, da se zadeva vendar enkrat reši.

n **Živinorejska zadruga v Trnovem** na Notranjskem izvolila je na svojem zadnjem občnem zboru sledeče gospode, in sicer v odbor: Dr. Kržišnik J. M. (predsednik), Benigar F., Benigar J., Ložak J., Perkan J., Jenko J. in Tomažič J.; v nadzorstveni svet pa Strnad R. (predsednik), Adamič G., Logar A., Valenčič J., Vičič J. in Žnidaršič A.

n **Ilirska Bistrica.** Premovanje živine se je vršilo na inicijativo tamošnje živinorejske zadruge dne 9. maja 1912 v Trnovem na Notranjskem. K istemu je bilo prignanih 20 bikov, 135 krav in 241 telic, od katerih je bilo premovanih 11 bikov, 14 krav in 26 telic, in sicer razdeljeno posestnikom v sledečih krajih: 13 v Trnovem, 1 Koseze, 2 Dol. Zemon, 2 Jasen, 1 Verbovo, 1 Jablanica, 1 Dobropolje, 4 Zarečica, 3 Topolc, 3 Podstenje, 1 Šembije, 5 Zagorje, 1 Prun, 1 Parje, 1 Drovčje, 2 Gor. Košana, 2 Ratezevobrd, 1 Ostrožnobra, 2 Nova Sušica, 1 Stara Sušica, 2 Ilirska Bistrica in 1 Gradec. Razdelile so se premije od 70 do 10 K, vsega skupaj je bilo razdeljenih 1200 K, in sicer od slavnega deželnega odbora 1000 K ter od obeh tukajšnjih posojilnic po 100 K. Pripeljala se je sama lepa živina in je naravnost občudovanja vredno, kako

se je sploh zboljšala kakovost in množina živine, odkar obstaja omenjena zadruga. Tu se vidi, kaj vse napravi agilnost in trdna volja gospodov odbornikov. Deluje se sedaj nato, da se napravijo na ravninah nad reško dolino planinski pašniki, za kar se upa na državno in deželno podporo. Le tako naprej in najlepši uspehi bodo plačilo za marljivost in trud pa ne nazadnje iskrena hvaležnost ljudstva.

n **Iz Matenjevasl.** Pri nas se je zadnji čas precej spremenilo. Najhujši naprednjaki postali so čez noč najhujši klerikalci. Kaj pa se je takega zgodilo? V Portarturju na Prestranku se je ustanovilo najvišje prizivno sodišče, kamor naj se obrne vsak duhovnik, kateremu se od strani škofa ali pa celo farmana starinskega zgodi kaka krivica. Predsednik bo najbrže neizogibni Kanalc, za potrebo bo pomagal še poštar in kak učitelj, pritegnejo še par krčmarjev in mešetarjev, pa bo vsa »pravica« skupaj. Uradni sklepi in spisi se bodo izročali javnosti po »Slovenskem Narodu«. Začasno stanovanje »zatiranim« duhovnikom preskrbuje g. Milan Žnidaršič, pa le za dva meseca. — Pa naj še kdo reče, da naši liberalci niso usmiljeni in — klerikalni.

n **Slavinska fara** je znana daleč po svojih različnih ustanovah. Vsako leto se deli Kalistrova hišna ustanova spomladi in jeseni. Dele se premije za telice in cepljena drevesca. Deli se ubožna ustanova Kalistrova v Št. Petru in Slavini. Po smrti Gorjupovi razdelilo se bo letos v Slavini 2000 K, v Št. Petru 1000 K. Delile so se jeseni premije za teleta itd. itd. Najbolj znamenita je pa bila letos delitev — dolgih nosov. Deležni so pa bili te delitve samo odborniki občine Slavina — v prvi vrsti župan in svetovalec Durjava. Posebno županov je bil precej dragocen — cenili so ga na 200 K. Oh ta svet, kaj ne, gospod župan in Durjava, kako je sedaj nehvaležen. Včasih je šlo, kakor smo hoteli. Sedaj pa same sitnosti. — Poročalo se je deželnemu odboru, da so se nosovi pravično in po zaslugah razdelili in da bodo gospodje v Ljubljani tudi prepričani o tem, se bodo menda dali tudi fotografirati — če drugod ne pa v »Slov. Narodu« ali pa v »Slovenskem Domu«. Pričakujemo!

n **Planina pri Rakeku.** Pretečen mesec smo imeli štiri mrličje; pa čudno: trije so bili stari vsak čez 70 let, enega pa je ugrabila smrt v mladeniški dobi 21 let. Bil je edini sin posestnika Štruklja iz Planine. Zastrupil se je s tem, ker se je v prst urezal in v dveh dneh je bil zdrav in mrtev. — Minuli teden sta šla v Ameriko: Mesarjev Peter iz Grčarevca in Jurjevcev Andrej iz Jakovice. Bila sta verna; opravila sta oba sveto spoved, predno sta se podala na nevarno pot v daljno Ameriko po srečo. — Dne 7. maja so imeli otroci tukajšnje šole izlet v Postojnsko jamo pod vodstvom učiteljev in kateheta. Peljali so se na okrašenih vozovih. — Dne 28. t. m., na binškošni torek, bo shod na slavni božji poti, na Planinski

gori, kjer se časti Marija kot »Pribežališče grešnikov«. Ob 9. uri bo peta sveta maša in pete litanije Matere Božje. Častilci Marijini od blizo in daleč, ne zamudite prilike počastiti svoje Priprošnice na Planinski gori.

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

»Rokovnjače« v Dol. Logatcu uprizori Kat. izobraževalno društvo v »Društvenem domu« na Vnebohod 16. maja popoldne ob 3. uri in v nedeljo, dne 19. maja, ob 8. uri zvečer. Nastopi tudi društveni pevski zbor pod vodstvom zborovodja g. Vinko Jovana. Železniške zveze za sosedna društva so obakrat ugodne. Čisti dobček gre za »Društveni dom«. Vabimo za obakrat vse dobre domačine in vrle sosede na posebno razvedrilo.

Iz **Žabnice.** Prihodnjo nedeljo, dne 19. t. mes., popoldne ob treh priredi Katol. slovensko izobraževalno društvo v svojih prostorih v cerkveništvo zabavno veselico z uprizoritvijo veselolgre v štirih dejanjih: »Kukavica, modra ptica ali Boj za doto« in tamburanjem. Vstopnina navadna. K obilnemu posetu vabi društveni odbor.

Ambrus. Pozor! Bratje Orli, dne 9. junija t. l. vsi v Ambrus na mladeniški tabor in javno telovadbo. Spored: 1. Od 9. do 10. ure sprejem Orlov in raznih društev. 2. Ob 10. uri sveta maša, takoj po sveti maši javni ljudski tabor na prostem pred cerkvijo. 3. Okrog 1. ure popoldne skupno kosilo. 4. Ob pol 3. uri popoldanska služba božja, po končani službi božji javna telovadba Orlov. Opozarjamo že sedaj vse bližnje telovadne odseke Orlov in bratska društva, da se gotovo v obilnem številu udeležijo te prireditve. Na svidenje, bratje Orli in njih prijatelji na dan 9. junija v Ambrusu! Na zdar! — Ambruški Orle!

Vrhpolje na Vipavskem. Na binškošno nedeljo, dne 26. maja, se bode v proslavo preblašene Device, Kraljice maja, vršila Silvin Sardenka »Solnce mojega dneva — Češena bode Kraljica« v 15tih slikah, igra »Sv. Neža« in več pevskih točk. Vabljeni ste vsi prijatelji zdravega razvedrila in Marijini častilci. Posebno Marijine družbe udeležite se tega slavlja majniške Kraljice. Priredi Marijina družba ob pol štirih popoldne v dvorani gospoda M. Lavrenčiča.

Komenda. Katol. slov. izobraževalno društvo v Komendi priredi v nedeljo, 19. maja, popoldne ob pol štirih v društveni dvorani Jurčič-Govekar narodno igro »Deseti brate«, h kateri vabi vse prijatelje društva od blizo in daleč. Pridite, ne bo vam žal!

Loški potok. Živinorejska zadruga ima v nedeljo po večernici v »Društvenem domu« svoj občni zbor. Obenem bo predavanje o živinoreji in svinjereji. Predaval bo deželni živinorejski nadzornik g. Legvart. K predavanju imajo vstop tudi ženske. — Odbor.

Šmartno pri Litlji. Na binškošno nedeljo, dne 26. t. m., obhajala bo Marijina družba na Prežganjem desetletnico. Ob tej priliki se bo vršil na Prežganjem tudi splošni shod za fante iz sosednjih župnij, in sicer popoldne po cerkvenem opravilu. V ponedeljek, 27. maja, pa bo istotam obhajala svojo desetletnico opodota dekliska Marijina družba in se bo popoldne vršil dekliski shod iz sosednjih župnij. Fantje, udeležite se lepega shoda na prijazni višavi prežganjski, kjer vas bodo sprejeli čvrti Orli in odlični člani Marijine družbe. Dekleta, dvignite se k cerkvi svete device Marijete. Na veselo svidenje od blizu in tudi od daleč, da se poživimo in navdušimo! V nedeljo, 19. t. m., priredi ljudski oder v Šmartnem Medvedovo krasno igro »Stari in mladi«. — Ravnokar smo dobili potrjena pravila za živinorejsko zadrugo. V kratkem se skliče ustanovni občni zbor.

Št Vid pri Vipavi. Tukajšnja hranilnica in posojilnica bo imela prihodnjo nedeljo, dne

19. maja t. l., svoj redni občni zbor, in sicer ob 4. uri popoldne v posojilničnem prostoru. Zeleti je polnoštevilne udeležbe. — Nadalje opozarja tukajšnja podružnica »Slov. Straže« svoje člane, redne in podporne, kateri niso še poravnali članarine, da isto blagovolijo čimprej poravnati pri blagajniku Bratovžu.

POROČILA O PRIREDITVAH:

Iz Motnika. Zadnji dve nedelji je priredil ženski odsek tukajšnjega izobraževalnega društva zanimivo predstavo, namreč igrokaz »Ljudmila« v šestih slikah na društvenem odru. Igro so dekleta nad vse dobro pogodile. Zatorej vsa čast našim vrlim dekletom, ki se toliko trudijo za častni napredek v Motniku in bi želeli, da bi nas še večkrat razveselile s kakšno prireditvijo. Čast pa tudi našim sosedom, kateri so se prireditve v obilnem številu udeležili!

Narodno gospodarstvo

CENA MLEKA NA DUNAJU.

Dunajsko mesto porabi na dan okrog 900.000 litrov mleka. Ker znaša cena mleka za 1 liter približno 30 v, izdajo Dunajčani dan na dan okrog 270 tisoč K, torej na leto približno 97 milijonov kron. Razumljivo je torej, da jim ne more biti vse eno, kakšno ceno da naj ima to najkrepkejši in najpotrebnejše živilo. Dne 7. in 8. maja so se zbrali v prostorih Nižjeavstrijske trgovske in obrtne zbornice zastopniki dunajskega mesta, zastopniki Kmetijske družbe, zastopniki prodajalcev mleka in nekateri poslanci, da se posvetujejo o mlečnih cenah, zlasti če se naj dogovori mlekarn in mlekarskih prodajalci smatrajo kot kartelne zveze. Predsedoval je sekcijski načelnik v trgovinskem ministrstvu dr. Broše. Zastopniki mesta in zastopnice ženskega društva so se pritoževali čez mlekarno, ki so v zadnjem času ceno pri litru mleka povišale za 2 v. Že sedaj pravijo da je umrljivost otrok na Dunaju zelo velika. Celo v notranjem mestu, kjer stanujejo najimovitejši ljudje, umrje v letu od sto rojenih otrok 27. V prihodnje bodo pa še manj mleka kupovali in umrljivost otrok se bode gotovo zvišala. Dogovori mlekarn, ki so po prizadevanju Nižjeavstrijske družbe ceno mleka zvišale, naj se smatrajo kot karteli in v kartelnem zakonu, o katerem se sedaj obravnava, naj bodo taki dogovori odločno prepovedani. Zastopniki kmetovalcev in kmetijski izvedenci so pa nasprotno povdarjali. Če se je mleko podražilo, so temu vzrok bolj prodajalci mleka, kakor kmetovalci sami. Na Dunaju se peča 1340 prodajalcev z razprodajo mleka. Nekateri prodajo na dan samo 50 do 60 l mleka. In ker se od tega žive, je umljivo, da morajo nastaviti ceno mleku precej višje, nego ga plačajo. Izvedenci so s številkami dokazali, da stane kmetovalca, ako računa obdelovalne stroške, izdatke za po-

sle in delavce, vpošteva tudi svoje delo in obresti od v zemljišču naložene glavnice, 1 liter mleka 19 do 20 vin.

Treba je pa vzeti tudi v pošteb bolezni na gobcu in na parkljih, ki se je lani pojavila, dalje veliko sušo, vsled katere je bilo pomanjkanje krme, potem pač ni preveč, če kmetovalec zahteva za liter mleka 20 do 24 vin. Ako bi tovarne in prodajalci znižali cene vsem potrebščinam, ki jih kmetovalci potrebujejo za deset odstotkov, bi tudi kmetovalci radi znižali ceno mleku za ravno toliko. Sicer je pa mleko tako redilno, da niti v pošteb ne pride njegova cena. Pivo je zelo malo redilno in se z mlekom niti primerjati ne more. In vendar, ko se je cena pivu zvišala za 4 vinarje, ni bilo toliko hrupa nego ga je sedaj, ko zahtevajo kmetovalci 2 vin. za liter mleka več. Ako na Dunaju veliko otrok umrje, je največ vzrok to, ker gosposke matere ne marajo iz nečimernosti svojih otrok dojeti, ampak to opravilo tujim ženskam prepuščajo. Dunajčani pač ne smejo zahtevati, da bi kmetovalci njim na ljubo dajali mleko v svojo škodo. Dandanes mora sleherni kmetovalec s svinčnikom v roki računati, koliko ga stane to, koliko ono in potem naj nastavi ceno.

Meščani pa lahko dosežejo nižje cene, ako se zvežejo in skupno naročajo mleko naravnost od kmetovalcev. S tem odpadejo stroški za drobno prodajo, pa tudi več zagotovila bodo imeli, da dobivajo nepokvarjeno mleko. Dunajska konsumna društva že na 126 mestih zadružno mleko oddajajo. Število tacihi konsumnih zadrug bi se lahko pomnožilo in odpadel bi dobiček raznih prodajalcev mleka. Da bi ubožni sloji, zlasti delavci, mogli dobivati ceneje mleko, naj bi se v ta namen ustanovila dobrodelna društva, ki bi nabirala darove in poskrbela oddajo mleka ubogim brezplačno. Tudi kmetovalci bodo take naprave radovoljno podpirali.

Dobre knjige

ZA MESEC JUNIJ

(za pobožnost presv. Srca Jezusovega, sv. Rešnje Telo in za prvo sv. obhajilo) priporočamo cerkvenim zborom sledeče skladbe:

Kimovec Fr.: Srce Jezusovo, 21 pesmi za mešani zbor (6 mašnih, 11 raznih, 3 blagoslovne in 1 slovesna hvalnica) part. 2 K 40 h, glasovi po 50 h.

Foerster Ant.: 10 evharističnih pesmi za mešani zbor, op. 112, partitura in 4 glasovi 3 K 50 h.

Grum Ant.: Obhajilne pesmi za mešani zbor, cena izvoda 1 K.

Hribar p. Angelik: 25 obhajilnih pesmi za mešani zbor, partitura in 4 glasovi 3 K 60 h, posamezni glasovi po 40 h.

Hribar-Premrl: Slava Brezmadežni, cena broširanemu izvodu 1 K 20 h, vezanemu 1 K 80 h. Obsega poleg Marijinih tudi več obhajilnih in drugih napevov.

Finžgar: »Naša kri«. Igrokaz v štirih dejanjih. Založila »Katoliška Bukvarna«. Cena 1 K 40 h, vez. 2 K 20 h. — To je dosedaj naša najboljša ljudska igra in budila bo povsod ljubezen do naše krvi in zaupanje v njeno neusahljivo moč. Koder jo bodo igrali, pustila bo sled za seboj, kajti z njo nam je pisatelj podal kos naše domače zgodovine v živi krepki besedi.

Krmar Milanovič. Povest. Založila »Katoliška Bukvarna«. Cena 1 K 40 h, vez. 2 K 20 h. — Prekrasna povest obravnava življenje na morju z vsemi njegovimi prijetnostmi in strahotami. Neverjetno živo oriše v nji pisatelj potop mogočne ladje ter usodo nekaterih ljudi, ki so se rešili v malem čolničku prvega pogina. Slovencem, ki nam je morsko življenje tuje, nudi povest nekaj povsem novega in kdor jo bo začel brati, je ne bo odložil, dokler je ne bo prečital do konca.

Novo večbarvne slike sv. Očeta Pija X. v velikosti 75×58 cm, so ravnokar izšle in se dobe v Katoliški Bukvarni po 3 K 60 vin. izvod. Slika je umetniško dovršena ter obraz sv. Očeta jasno črtan in izrazit. Slika bo delala kras najlepší sobi, radi česar jo priporočamo vsem slojem v nabavo. Cena je izredno nizka.

Potop. Zgodovinski roman. H. Sienkiewicz. Poslovenil Podravski. — Ta veliki roman je za »Ognjem in mečem« najlepši Sienkiewicz. Opisuje boje poljskega plemstva s Švedi, živo slika tedanje običaje in divje čase, riše vse polno zgodovinskih oseb v najkrepkejših barvah in je zanimiv od prve do zadnje strani. Stane broširan 6 K 40 h, vezan 8 K 40 h.

Brez dogme. Moderni roman. H. Sienkiewicz. Poslovenil Podravski. — Ta povest opisuje življenje inteligenta, ki ne veruje v Boga in nima nobenih jasnih načel, pa se zato sam ustrelil. To dovršeno delo, ki se odlikuje po izbornem risanju modernega mišljenja, je za zrele bravce, ki se zanimajo za najvišja vprašanja človeštva. — Stane broširan 3 K, vezan 4 K 50 h.

Valerija. Zgodovinska povest. Spisal A. de Waal. Prevel N. J. P. — Ta krasni roman iz poganske dobe, ko se je preganjalo krščanstvo, naposled pa slavno zmagalo, ne potrebuje posebnega priporočila, saj slovi po celem svetu. Knjigo, ki je tudi izredno vzgojnega pomena za ljudstvo, dičiijo slike, ki seznanjajo bravca z rimsko dobo. — Stane broširana 1 K 50 h, vezana 2 K 10 vin.

Imate li bolečine?

Revmatične, trganje, glavobol, zobobol? Ali ste si jih nakopali na prepihu vsled prehlajenja? Poizkusite vendar bol lajšajoči, zdravilni, krepilni Feller-jev fluid s z. »Elsafluid«. Ta je res dober. To ni samo reklama! Dvanajstorica za poskušnjo 5 K franko. Izdeluje lekarnar Feller v Stubici. Elsatr 16 (Hrvatsko).

Drobtine

Mačke so jo snedle. Iz Harkova poročajo: V Kusnečevi ulici je živela 71-letna hči nekega štabnega kapitana M. A. Popova. Akoravno je bila njena hiša precej velika in prostorna, vendar je živela v njej že leta dolgo popolnoma sama, ne da bi s kom občevala. Ker jo pa že dalje časa ni bilo videti, so šli sosedje v osamelo poslopje in našli v njem starko mrtvo. Vstopivšim se je nudil grozen prizor. V stanovanju ni bilo skoro nobene hišne oprave, niti postelje; pokojnica je spala na nekih cunjah na tleh. Edina živa bitja, ki jih je starka ljubila, so bili psi in mačke. Po njeni smrti so našli v stanovanju zaprtih okoli 20 mačk, ki so umrli v lakoti odgrizle roke in noge. V vseh sobah obširne hiše so našli poginole pse in mačke. Stanovanje starke je bilo obenem nekako skladišče starih kosti, ki jih je nabirala po cesti.

Po 70letnem zakonskem življenju skupno pokopana. V angleškem mestecu Charlton je pred kratkim umrla neka 92letna gospa King vsled starosti. Dva dneva pozneje je pripovedoval njen neutolažljivi soprog, da je v sanjah videl, kako pripravljajo na pokopališču na enem mestu, ki je bil določen za njegova zvesto družico, dva groba. Eden izmed grobov je zanj, pristavljajal je starček smehljaje. In v resnici je 94letni mož 36 ur na to za vedno zaspal. Ker so pogreb umrle žene na prošnjo moža odložili za nekaj časa, so pokopali oba naenkrat skupaj. Živela sta v zakonu 70 let.

Premoženje za tapetami. Pariški »Figaro« poroča: Dne 23. decembra je najela zasebnica Marija Calmel malo stanovanje v četrtem nadstropju hiše Foubourg du Temple 19. Ker ni mislila ostati dolgo časa v tem stanovanju, ni pustila stanovanja prenoviti, akoravno je bilo potrebno. Čez nekaj tednov se ji je pa vendar zazdelo, da so tapete preumazane in je pustila poklicati tapetnika. Ker pa se je bala, da bi za tapetami ne bil kak mrčes, je odtrgala tuptatam sama kos tapete, da bi se prepričala, kako izgleda na zidu. Na ta način je zasledila za tapetami skritih dvajset obligacij Compagnie de Lyon, štiri od Ville de Paris 1875 in eno od Ville de Paris 1867. Kljub vsemu poizvedovanju se ni posrečilo dognati, kdo je skrnil vrednostne papirje za tapeto, ker so se gospodarji in hišniki omenjene hiše v zadnjih dvajsetih letih mnogokrat menjavali.

Odrito spiritistično slesparstvo. V krogih pariških spiritistov vlada veliko razočaranje. Najboljši in najbolj slaven medij so razkrinkani. Dama, po imenu Demange, je imela svoje seje v podzemeljskih prostorih stare cerkve sv. Genovefe. Nizki, temni in obokani prostori, ki se nahajajo pod zemljo, so kakor nalašč pripravljeni za zarotovanje

duhov. V eni zadnjih sej so poklicali duha kralja Klodvika. Poklicani duh je prišel, začel vzdigovati težke klopi, trkati kot imajo navado duhovi. Metal je na tla razne predmete, pokazal se na tleh v obliki svetle sence ter začel otipavati navzoče. Toda ravno to otipavanje je bilo usodepolno. Eden izmed udeležencev je namreč opazil dolgo palico, ki je imela na koncu kroglo iz mefike tvarine, pograbil zanj in zagrabil za roko spiritistinje Demange, ki je manipulirala pod mizo. Zaradi tega je nastal seveda velik hrup. Medij je skušal seveda vse utajiti, a se je moral končno udati ter ponoviti predstavo. Posadili so jo v naslonjač, zvezali ji roke in noge, označili prostor, kjer je stala miza in stol na ta način s kredo, da bi se morala pozneje opaziti vsaka sprememba lege teh predmetov. Nato so nanovo pričeli s sejo. Demange pa se je vsega tega močno prestrašila in je tudi dobila krče, kljub večurnemu trudu pa se ni hotel pokazati noben duh. Po odmoru 20 minut so poizkus ponovili, toda tudi topot brez uspeha. Spiritistinja Demange pa je drugi dan izginila iz svojega lepega stanovanja ter jo od tedaj niso več videli.

Smešnice

Izplačal jih je. Kmet zaide med mestne škrice in ti se hočejo iz njega norčevati. — Vprašajo ga zaničljivo: »Oče, kakšna razlika pa je med kmetom in med oslom?« — Kmet: »Razlika je, in sicer ta, da dela kmet po svoji lastni volji, oset pa dela po volji drugih. Zdaj pa vprašam jaz vas: Kakšna razlika pa je med mestnim škricom in med oslom?« — Škrici: »Ne vemo razlike.« — Kmet: »Haha, torej ni med vami in oslom sploh nobene razlike!«

Proste vaje. Sin: »Oče, zakaj pa pusti korporal vojake toliko časa stati na eni nogi?« — Oče: »Viž ga tepca! Zato, da lahko na eni sami nogi stoje, če se drugi kaj primeri!«

Vjel se je v svojo zanjko. Sodnik: »Vi trdite, da vam je sosed rekel goljuf. Jeli res?« — Sosed: »Gosp. sodnik, jaz sem bil čisto pijan in takrat človek ne ve, kaj govori.« — Tožitelj: »No, jaz to bolje vem; kadar je človek pijan, govori resnico!« — Sodnik: »Ker torej sami priznavate, da vam je sosed po pravici povedal, potem ste se sami obsodili. Pojdita!«

Dober odgovor: Oče sinu: »Če te še enkrat vidim z Bučarjevim dekletom pomenkovati se, te bom pretepel!« — Sin: »Pa s palico se menda ogenj ne gasi.«

Primera. A.: »Ko sem bil v Egiptu, sem videl zamorca, ki je bil tako črn, da so morali luč prižgati, če so ga hoteli ljudje videti.« — B.: »In jaz sem v Ljubljani videl moža, ki je bil tako suh in tenak, da je moral dvakrat v solo stopiti, da smo ga mogli videti.«

Volнено

za ženske in sukno za moške obleke zadnje mode razpošilja najceneje Jugoslov. razpošiljalna R. STERMECKI v Celju št. 305. Vzorci na zahtevo pošt. prosto.

Carl Kronsteiner-jeve

trpežne, apnene

façadne barve

postavno zavarovane

v 50 vrstah od 24 v kg naprej.

Ze desetletja dobro preizkušene in so prekosile vsa ponarejanja. — Edino sredstvo za pleskanje za façade, ki so bile že pobarvane. 1236

Email-façadne barve, ki se ne odtu- ob prvi potezi, torej nepotrebno pleskanje z drugo barvo, trde kot email, vporabne pomešane samo z mrzlo vodo, Antiseptičke, proste strupa, luknjčave. Idealni plesk za notranje prostore, še nepobarvane façade, lesene zgradbe: kot kolibe, paviljone, ograje itd. Dobiva se v vseh vrstah, stroški za m² 5 vin. Cenik in prospekte zastoj in poštne prosto.

CARL KRONSTEINER, Dunaj III., Hauptstrasse 120
Zaloga: **Brata Eberl, Ljubljana.**

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Praga, 8. maja: 85, 84, 33, 57, 90.
Gradec, 11. maja: 63, 78, 17, 89, 36.
Dunaj, 11. maja: 72, 68, 67, 24, 20.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 7. maja 1912.

Deželni pridelki:	Cena		Živina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	24	30	živina vaga:		
Rž	20	10	Goveda pitana	80	—
Ajda	23	50	Teleta težka	112	—
Ječmen	19	40	Teleta mala	106	—
Oves	20	80	Prašiči	134	—
Proso belo	24	20	Koštuni	106	—
Proso rumeno	18	70			
Koruzna stara	22	40	kuretnina in drugo:		
Koruzna nova	21	90	Maslo kuhano od		
Leča	25	80	Grašica	200	—
Grah	29	40	Maslo surovo od		
Lineno seme	44	—	K 250 — do	320	—
Grašica	22	30	Maslo surovo od		
Domača detelja	—	—	K 250 — do	164	50
Gorenjska repa	114	—	Slanina sveža (šnebl)	174	50
Fižol Ribničan	40	—	Slanina prekajena	173	—
Fižol Prepeličar	39	—	Mest svinjska	94	—
Fižol Mandalon	37	80	Loj	7	50
Cebula	20	—	Jajca 100 komadov	1	50
Krompir	11	—	Pišanci	80	—
Zelje sveže	—	—	Golobi	2	—
Zelje kislo brez			Raca	2	—
soda	13	—	Gos	6	—
Repa sveža	—	—			
Repa kisla brez			Kolonijalno hlago		
soda	11	40	na dobelo:		
Brinje	29	30	Riz Rangon od		
Kumna	74	60	K 250 — do	40	—
Orehi	56	50	Kava Santos od		
Gobe suhe	—	—	K 275 — do	208	—
Ječice	—	—	Sladkor	97	—
Zelod	—	—	Petrolej	30	—
Smrekovi storži	—	—			
Seno	4	60			
Slama	3	10			
Stelja	2	80			

Gospodarska zveza v Ljubljani.

Zaloga kave, riža, sladkorja itd.

Priporočila se trgovcem na deželi.

Prodaja semenski fižol, ribenčan, pepelčar in mandalon.

Zaloga cementa umetnih gnojil in krmil.

MOJA STARA

zaključna me uči, da moram za nego kože rabiti le
Gleskopfloré lilijoo miedoo mila Bergmanna & Co., Tešin ob
Labl. Komad po 80 vin. se dobiva povsod. 442/II/12

SKRIVALNICA.

Kje je drugi vodnik?

Millijonsko poneverjenje. Ravna-
telja Kreditne banke v Bolszowu, Frank
in Hellmann, ki sta poneverila en mili-
jon kron, sta pobegnila v Ameriko.

**Pred osmimi leti izvršeni očeto-
umor odkrit.** V St. Ingbertu v Nemčiji
je pred osmimi leti izginil neki dela-
vec, ne da bi kdo znal, zakaj in kam.
Pred kratkim je pa njegov sin v rud-
niku ponesrečil in ko ga je tresla mrz-
lica, je izdal, da je ubil svojega očeta
in ga pokopal na vrtu. Res so našli na
vrtu pokopano očetovo okostje.

RAZGLAS.

Anton Avsenek, p. d. Marofar iz Vrbenj pošta
Radovljica sprejme enega fanta od 12—15 let
starega kot 1560

fretinjeka

v planino Prevalje. Oglase sprejema gori ime-
novani do konca maja. — Plača po dogovoru.

Učenca sprejme takoj za
1550 krojaško obrt, **Jožef**
Pristov, krojač v
Gorjah pri Bledu.

Sprejme **učenka** v trgovino z me-
se takoj šanim blagom. Kje pove uprava
lista pod „1558“ če se priloži znamka za odg.

Iz proste roke se proda še nova 1553

hiša blizu Ljubljane

z gospodarskim poslopljem in tremi orali zem-
ljišča. — Kupci izvedo naslov pri upravnštvu
„Domoljuba“ pod „Štev. 1553“.

Dobre harmonike se prodajo takoj pod
pismeno ali ustmeno
pogodbo, s 30 glasovi, 6 basovi in 6 nadbasovi.
Cena nizka! Naslov pove upravnštvu Domoljuba
pod „Št. 1557“, če se priloži znamka za odgovor.

Kranjska deželna vinarska zadruga

v Ljubljani, deželni dvorec 1550

opozarja p. n. vinske kupce na svojo **veliko**
zalogo priznana **kranjskih vin.**
izbornih, čistih
Poleg navadnih namiznih vin ima v zalogi
tudi vrste **boljše kakovosti**, kakor: **zelen,**
burgundec, rulandec, karmenet, rizling itd.
naprodaj. Oddaja od 56 l naprej. Postrežba
točna in solidna, cene nizke. Zahtevajte cenike.

Lepa kmetija
z gostilno

tri do štiri minute od železniške postaje Koč-
maravas, pošta Vetrinj pri Celovcu, posloplja
in zemljišča ob glavni cesti, **se proda pod ugod-**
nimi pogoji. Sveta je nad 40 oralov, lesa za po-
sekanje za 8000 K. Posloplja vsa zidana in obo-
kana. Gostilna novozidana 1905, hiša in hlevi
1867. Hlevi betonirani. Voda napeljana v ku-
hinjo in hleve. Mleko se prodaja v Celovcu
po 23—30 v, na domu po 22 vin. Pri posestvu
je veliko peska za cementno opeko in ribnik.
Sadonosnik z veliko lepega sadja. Stroji na
gepelj. Gostilna zelo dobro vpeljana radi bližine
mesta. V Celovec je pešhoda 1 uro, z železnico
četrt ure. Proda se vse skupaj ali tudi posamič.
Cena in vsi drugi pogoji se izvedo pri lastniku
Jakobu Hafner-ju p. d. Vrtnogu, vas Ilvoje, pošta
Vetrinj pri Celovcu. 1552

Volneno in perilno blago. Sukno, kamgarn, modno blago za moške

Občno naznanilo!

Najugodnejši nakup blaga za moške in ženske obleke, kakor tudi velikansko zalogo najdete pri
čez 40 let obstoječi občno znani, zanesljivi trgovski hiši

R. Miklauc v Ljubljani, Stritarjeva ul. 5

in v podružnicah te tvrdke, to so gvantne (manufakturne) trgovine

„pri Škofu“ in „pri Miklavžu“.

Krasne novosti volnenega blaga za obleke in bluže, fini perilni kambrik in cefir.

Tovarniško skladišče bele kotenine za perilo in rjuhe. Poseben oddelek blaga za moške obleke,
fini modni kamgarn, ševijot, lovsko sukno, fino črno blago, kakor tudi vse vrste hlačevine.
Najokusnejši in vedno najnovjši vzorci svilenih in polsvilenih rut in šerp na izbiro brez ena-
kosti. Zunanjim naročnikom se pošlje zanesljivo dobro blago, na zahtevo tudi cenik brezplačno.
Zelo priporočljivo je, preskrbeti se v tej trgovini z lepim in trpežnim blagom. — Gospodom
trgovcem in krošnarjem se priporoča, da si ogledajo oddelek za na debelo.

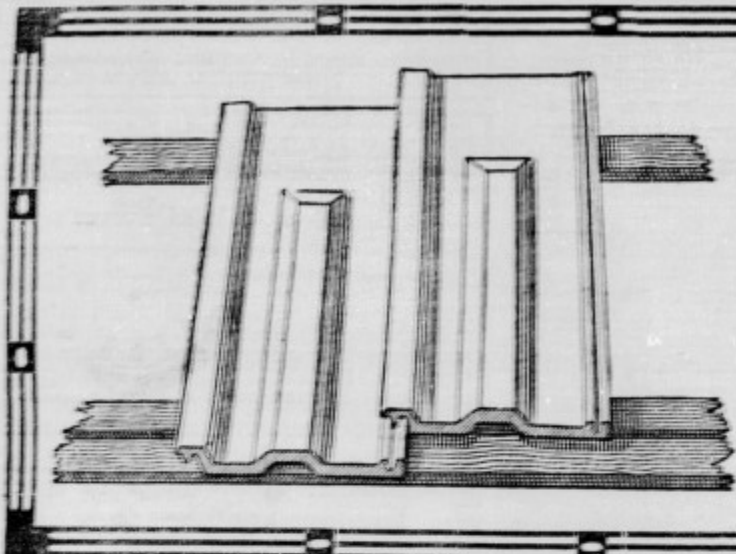
Ustanovno leto 1869.

Ustanovno leto 1869.

Tovarniško skladišče bele kotenine, cvilha i. t. d. za trgovce

Svilene in polsvilene rute in šerpe

Zgotov. predpasnike, srajce in hlače

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna izdelanih strešnikov ponudi v vsaki priljubljeni množici janteni, dimnjaški, cerastni
strešnik-zakrivač

v polovno ceno in pravega nastavitve „sistem Marzola“
 brez odprtin, naprosto! Streha popolnoma varna pred nevihtami.
 Najpreprostejša, najcenejša in najtrpežnejša krilnja streh sedanjosti.
 In žele pošljemo tako karta in popis. 814 Spremljati zastopniki se stala.

Preporočam čustvi človeštvu in slavemu ob-
 stanku velikega umetnika
umetnih cvetic
 kot tudi najlepših venec s trakov. **Katinka**
 Wladimyer, pri „Sofici“ na rodu, Ljubljana.

Prodaj krasno posestvo

obsejajo 20 minut od postaje Žiljpolje (Marja
 Sava) in 15 minut od same cerkve in sede Žilj-
 polje, obsegajoče okoli 60 aravov travnikov, vin-
 ni pranja, vse okrajni Hise in žetvi vse v dobrem
 stanju. Redi se do 20 glas živine. Cena po to-
 povoru. Nastaneno se pozirva pri inštitutu **Wlhaut**
 Dornau, št. Uta, p. Žiljpolje p. Golova, Korodica.

Lepo posestvo naprodaj.

Poselje v dobrem stanu, lepe rodovitne njive
 in travniki, kakovosti tudi gozd, 3 ure od ljubljanske
 postaje. Št. žanj. Cena 26.000 K. — Ljublj. po prvi
 postojni nekaj dni travnikov in gozd na 3000 K.
 Pridelje po letih. — Več se izve pri 3028

ALONZANT KNEZ, TRŽIŠČE (Dolenjsko).
Učenca
 sprejma v svojem kabinetu **Anton Šoklič**, silkar,
 pisarnik in trgovina s barvami, Ljona, 3421

Učenca za krojaško obrt

sprejma takoj **Peter Rus**, krojaški mojster, Bled.

Posestvo naprodaj!

Poselje v dobrem stanu, travnika za 3 glave
 govedi, primerno zraven njiv in gozda i vinograd.
Cena 5500 K.
 Približno po letih. — Več se izve pri 1037
Fran Prijatelj v Tržišču, Dolenjsko.

Kesal

se je dosetna že vsak in
 je kupil ure, zlatnine in
 srebrnine, predno je videl
 veleznanih in bogato
 ilustrovanih cenik.

H. SUTTNERJA

v Ljubljani, Mestni trg, 25.

Ker se je morali prepričati
 da se dobi tam res dobro
 trpežno in silavno blago
 po nižji ceni. Zato vam
 stari predno se odločite na
 kak način cenik, ki se
 vam dopolnje našaj, pošlji-
 sine predno.

Birmanska darila

se dobijo najboljša, najlepša in najcenejša
 pri svetovno znani razpošiljalni trgovini

H. Suttner, Ljubljana št. 1

Mestni trg šte. 25. Zahtevajte cenik!

Zastoni

dobi vsakdo

H. Suttnerjev

velenanimi in bogato ilu-
 strovani cenik za ure, zlat-
 nino in srebrnino, kdor
 žrtuje

5 vinarjev

za dopisnico na trdko

H. Suttner

v Ljubljani, Mestni trg, 25.
 Predno se odločite za nakup
 ur, zlatnine in srebrnine
 zahtevajte cenik.

Št. 803. Jeklena ali nikel-
 nasta cilindar-rem, trpež-
 nain kolesejem, K 7.90

Št. 804. Srebrna cilindar-
 rem, močni srebrni po-
 krovi, trpežno kolese,
 K 9.50

Št. 865. Nikelnasta verižica z lepim obsek, K 1
 Št. 865. Srebrna verižica, 15 gramov K 2.20
 Št. 865. Srebrna verižica, 30 gramov K 4.40
 Št. 851. Srebrna verižica, 50 gramov K 6.
 Št. 878. Amerikanska double zlatna z lepim
 obeskom, K 7.70

Št. 409. K 9.40
 Št. 698. K 5.50
 Št. 713. Nikelnasta cil.-rem., Frappe trpežno koleseje
 na 6 kamnov K 8.—
 Št. 409. Jeklnaka nekoliko večja z dvojnainim pos-
 krovom K 9.40
 Št. 698. Nikelnasta cil.-rem., s trpežnim kolesejem
 K 5.50

Št. 1087. Zlato na srebro s plavim
 kamnom K 2.40
 14 karat zlato K 5.80

Št. 1085. Zlato na srebro K 2.40
 Št. 1085. 14 karat zlato K 6.30

Št. 1092. Srebrno z lepim kamnom
 K 1.30

Št. 1014. 14 kar. zlato
 srebro z lepim
 kamnom
 K 5.90

Št. 440. Srebrni medaljon
 ki se odpira, K 4.20